

TAKVİM-İ VEKAYİ'DEN RESMÎ GAZETE'NİN MOBİL UYGULAMASINA: İKİNCİ ASRINA YAKLAŞIRKEN RESMÎ GAZETECİLİĞİMİZİN GELİŞİMİ

From Takvim-i Vekayi to the Mobile Application of the Turkish Official Journal: the Progress of Turkish Official Journalism as Moving Toward its 200th Anniversary

“Çağdaş hukukçu unvanını hakkıyla taşımak isteyen her hukukçu Resmî Gazete ile tanınmış hukuk dergilerinden bir veya birkaçına maddi gücüne göre mutlaka abone olmalıdır.”

Prof. Dr. Jur. Ernest HİRŞ¹

Yunus Emre İLKORKOR*
Efsun GÜNERİ**

Öz: 2031 yılında resmî gazeteciliğimiz ikinci asrını tamamlayıp üçüncü asrına girecektir. Kadim tarihinde resmî gazeteciliğimiz kendine özgü şartlarda ortaya koyduğu zengin idari birikimi ve güçlü siyasi etkisi ile ön plana çıkmaktadır. İlk resmî gazetemiz olan Takvim-i Vekayi'nin 1831 yılında kurulduğu tarihten günümüze kadar yönetim biçimlerinde ve hükümet sistemlerinde köklü değişiklikler olmasına rağmen T.C. Resmî Gazete'de geçmişin uygulamalarını ve sürekliliğini görebilmek mümkündür. Devletin iş ve işlemleri ile hükümetlerin icraatlarının dayanağını sağlayan her türlü karar ve mevzuatın yayımlanarak resmî nitelik kazandığı kamusal hafıza oluşturan bir yayın aracı olan resmî gazete, salt idari alanla sınırlanmayacak önemde etki ve fonksiyonları olan bir kurumdur. Resmî gazeteciliğimizin tarihsel sürecini bu bakış açısıyla ele alan çalışmada arşiv ve resmî belge niteliğini birlikte haiz olan resmî gazetenin, kavramsal çerçevesi tarihsel anekdotlar vasıtasıyla siyasi boyutu göz önünde bulundurularak çizilmiştir. Sonrasında çeşitli isimler altında yayımlanan resmî gazetelerimizin kuruluş amacı, bölümleri, yayın düzeni ve ilk sayısında yer alan tüm

Abstract: In 2031, our official journalism will enter its third century. In its ancient history, our official journalism stands out with its rich administrative background and massive political influence. Although there have been radical changes in the types of administration and systems of government since the foundation of our first official journal, Takvim-i Vekayi, in 1831, it is possible to see the practices and continuity of the past in the Official Journal of the Republic of Turkey. An official journal, which is a means of publication that creates public memory, where all kinds of decisions, decrees and legislation/regulations that provide the basis of the work and transactions of the state and the actions of the governments are published and become official, is an institution with important effects and functions that cannot be limited to the administrative field. In the article, which deals with the historical process of our official journalism from this point of view, the conceptual framework of the official journal, which has the quality of an archive and an official document, has been determined by considering its political dimension through historical anecdotes. Afterwards in the article, the historical course of our official journals,

¹ Ernest Hirş, Pratik Hukukta Metod, Çev. Volf Çernis, 3. baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978, s. 42.

* Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sisteminden Sorumlu Cumhurbaşkanlığı Raportörü, ORCID: 0000-0003-1237-4782.

** Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi Mevzuat Kodifikasyon Görevlisi, ORCID: 0009-0005-9098-9928.

Makale Geliş Tarihi: 09.02.2024, Makale Kabul Tarihi: 29.03.2024

DOI : 10.57083/adaletdergisi.1484045

içeriklerin başlıkları gibi yayın unsurlarına da değinilerek tarihsel süreçleri ele alınmıştır. Makale, 2018 yılında geçilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Resmî Gazete'nin kurumsal yapısı ve işleyiş biçimi ortaya konulup Resmî Gazete'nin geleceği hakkında öngörülerde bulunularak bitirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk resmî gazeteciliği, resmî gazete, Takvim-i Vekayi, Ceride-i Resmîye, Resmî Ceride, T.C. Resmî Gazete.

which were published under various names, such as the purpose of establishment, departments, publication order and titles of all content in the first issue, were also mentioned. The article concluded by discussing the institutional structure and functioning of the Turkish Official Journal in the Presidential government system passed in 2018 and making predictions about the future of the Turkish Official Journal.

Keywords: Turkish official journalism, official journal, Takvim-i Vekayi, Ceride-i Resmîye, Resmî Ceride, T.C. Resmî Gazete.

GİRİŞ

Takvim-i Vekayi, Vekayi-i Mısriye ile Resmî Gazete'nin şekli, Resmî Gazete'nin içeriği, tarihsel süreci, resmî gazetelerin devlet hayatındaki yeri ve hukuki güvenlik ilkesi bağlamında resmî gazetelerin hukuki çerçevesi konularında çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Türk resmî gazeteleri ve resmî gazeteciliği kapsamında değerlendirilebilecek bu çalışmalar yeterli sayıda ve kalitededir. Ancak bu çalışmalar, resmî gazete kavramının bir yönüne veya Türk resmî gazeteciliğinin belirli bir dönemine odaklanmıştır. Öte yandan bu çalışmalarda resmî gazeteler ya tarih, hukuk veya kamu yönetimi alanlarının müstakil perspektifinden ele alınmış ya da sadece bir mevzuat kaynağı olarak görülmüştür. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra resmî gazeteciliğimizde ortaya çıkan değişiklikleri içeren güncel bir çalışma da henüz yayımlanmamıştır. Bu çalışmada, "resmî gazete" kavramı tüm boyutlarıyla ele alınmış ve Türk resmî gazeteciliğinin gelişim süreci bir bütün olarak yeterli düzeyde ayrıntıya girilerek değerlendirilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde, resmî gazetenin kavramsal çerçevesi siyasi boyutuyla desteklenerek çizilmiştir. Bu bölümde resmî gazetenin tanımı, tarihsel süreci, fonksiyonları ve siyasi boyutuna ilişkin tarihsel anekdotlar yer almaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünün konusunu ilk Türk resmî gazetesi olan Takvim-i Vekayi oluşturmaktadır. Bu bölümde Takvim-i Vekayi, içerik bakımından özel gazete-resmî gazete dikotomisi dikkate alınıp incelenmiştir. Öncelikle; özel gazetelerle rekabet hâlinde bir resmî gazete kimliğindeki Takvim-i Vekayi'nin kuruluş amacı, süreci, bölümleri, yayın düzeni ve ilk sayısında yer alan tüm içeriklerin başlıkları ele alınmıştır. Sonrasında ise klasik resmî gazeteyle daha yakın bir anlayışla yayımlanan bu yönelişin emaresi olan haber türleri ile teşkilat yapısı ve gazetenin önemini gösteren temel hukuki düzenlemelere kısaca yer verilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, Kurtuluş Savaşı ve genç Cumhuriyette resmî gazeteciliğimize değinilmiş; Takvim-i Vekayi ile birlikte Ankara Hükümetinin resmî gazetesi olarak Ceride-i Resmîye'nin kurulmasıyla geçilen ikili resmî gazete dönemi ele alınmış ve Ceride-i Resmîye'nin temel özellikleri belirtilmiştir. Akabinde, savaş koşulları nedeniyle yayımına 26 ay ara verilen ve "Resmî Ceride" adıyla yayımına devam eden gazetenin yayın düzeni, içeriği, mevzuatı ve teşkilatı gibi özellikleri ortaya konmuştur.

Çalışmanın dördüncü bölümünde, 1961 Anayasası döneminden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişe kadarki dönemde T.C. Resmî Gazete'nin teşkilat ve mevzuat yapısı ele alınmış ve gazetede yaşanan gelişmeler ile mülga Başbakanlık tarafından resmî gazetenin internet üzerinden yayımlanmaya başlaması ve Latin alfabesiyle basılan gazete arşivinin elektronik ortama aktarılması gibi gerçekleştirilen önemli projeler yer almıştır.

Çalışmanın beşinci bölümünde ise Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde T.C. Resmî Gazete'nin mevzuat ve teşkilat yapısına kısaca değinilip kuruluşunun yüzüncü yılı münasebetiyle gerçekleştirilen Osmanlıca yayımlanan T.C. Resmî Gazete'nin ilk 1053 sayısının latinize edilmesi ve fonksiyonel arama özelliklerine sahip mobil uygulamanın kullanıma açılması gibi projeler ele alınmıştır.

I. RESMÎ GAZETE'NİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Bu bölümde öncelikle resmî gazetenin çeşitli tanımları ve işlevleri ele alınmıştır. Sonrasında anekdotsal bir yaklaşımla resmî gazete-siyaset ilişkisi ortaya konulmuş ve tarihsel sürece değinilerek bölüm bitirilmiştir.

A. TANIM

Resmî gazete terimi; Arapça kökenli “rsm” ve İtalyanca kökenli “gazetta” kelimelerinden oluşmaktadır. “Rsm” köküne nispet eki olan -î'nin eklenmesiyle oluşan “resmî” kelimesi “devlet tarafından veya devlet adına olan” anlamına gelmektedir.² Gazete şeklinde dilimize aktarılan “gazetta” kelimesi ise gayr-ı resmî dedikodu niteliğindeki haberlerin duyurulması amacıyla basılan sayfaları ifade etmek amacıyla 16. yüzyılda Venedik şehrinde kullanılmıştır.³ Genel anlamıyla resmî gazete, devletin duyurmak istediği devletle ilgili haberlerin yer aldığı yayın organıdır.

Resmî gazete; kavramsal boyutuyla devletin resmî yayın aracı şeklinde kısaca tanımlanabilir. Bu çerçevede yayın terimi, devlet adına ve devlet tarafından yayımlanan bir gazetede mevzuat metinlerinin ilgisine duyurulmasını sağlayan maddi bir işleme işaret etmektedir.⁴ Yukarıdaki tanım, resmî gazetenin sınırlarının belirlenmesinde çeşitli zorluklara neden olmaktadır. Nitekim resmî gazetenin kapsamı zaman içerisinde daralmıştır.⁵ En genel anlamıyla “resmî gazete, devlet tüzel kişiliği ile kamu kurum ve

² Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle), 11. baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1993, s. 887.

³ Encyclopedia Britannica, “gazette”, (<https://www.britannica.com/topic/gazette>), (s.e.t. 05.02.2024).

⁴ Kemal Gözler, “Türkiye’de Bir Bilinmeyen: Isdar”, Prof. Dr. Erdal Onar’a Armağan, C. II, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 2013, s. 921.

⁵ Güncel resmî gazete tanımları, ilk resmî gazetemiz olan Takvim-i Vekayi’yi, yayımlanma amacı ve içeriği bakımından resmî gazete tanımının dışına itmektedir. Takvim-i Vekayi’de Batı kamuoyunu etkileme ve halkı bilinçlendirme amaçlı gayr-ı resmî bölümü oluşturan haberler bulunmaktadır.

kuruluşlarının kanunlarda gösterilen iş ve işlemlerinin devlet adına elektronik ortamda veya basılı olarak yayımlandığı⁶ yayındır.”⁷

Yayın aracı olmanın dışında resmî gazeteyi “yalnızca kural koyan mevzuat belgelerini değil, atama ve görevden alma, yönetsel bağlantı kurma ya da değiştirme, kurumsal yapılanma, imtiyaz gibi iktisadi ve vatandaşlığa alma ya da çıkarma gibi siyasal alanlarda hak tanıma -izin verme- hak kaldırma işlemlerine ilişkin veriler sunan bir belge”⁸ olarak tanımlamak da mümkündür. Bu tanımla uyumlu biçimde ilk Türk resmî gazetesi olan Takvim-i Vekayi “çok önceden beri var olan ve bu dönemde de varlığını devam ettiren vak’a-nüvis tarihlerinin ve tarihçiliğinin zamanın icaplarına uymuş şekli” ve “Osmanlı Devleti’nin son devresini inceleyeceklerin vazgeçemeyecekleri belgeler membaı” olarak nitelendirilmiştir.⁹ Bu değerlendirme, resmî gazetelerin devlet hafızası ve arşivi olma fonksiyonunun altını çizmektedir. Nitekim, Resmî Gazete’nin kuruluşunun yüzüncü yılının tebrik edilmesi amacıyla Cumhurbaşkanlığı makamı tarafından yayımlanan mesajda da Resmî Gazete’nin bu yönüne vurguda bulunulmuştur.¹⁰

“Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışından Millî Mücadeleye, Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, ülkemizin yasama, yürütme ve yargıya dair iş ve işlemlerinin yürürlük kazanarak milletle paylaşıldığı Resmî Gazete, bu yönüyle tarihi bir fonksiyon icra etmektedir. Resmî Gazete bir anlamda ‘devlet hafızası’ ve ‘şeffaf yönetim anlayışının vesikası’dır.”

Arşiv niteliği olsa da resmî gazete esas itibarıyla, Parlamentonun kabul ettiği kanunlar ile hükümetin politikalarını yürütmek için uygulayacağı diğer düzenlemeler ve kararlar ile halka duyurulması öngörülen resmî ilanların bazılarının duyurulmasını, bazılarının da hem resmîleşmesini hem

⁶ Gözler’e göre “Anayasamız ‘yayın’ değil ‘yayım’ kelimesini kullanıyor olsa bile, ‘yayım’ kelimesi ile ‘yayın’ kelimesi arasında bir fark yoktur. Her ikisi de yaymak fiilinden türemiş isimdir. Bunlardan birisini seçip kullanmak gerekir. Bizce daha yaygını ‘yayın’ kelimesidir ve bunu kullanmak gerekir” (s. 922). Öte yandan, Anayasamızın “Kararnameler ve yönetmelikler, *yayımdan* sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede *yayımlandıkları* gün yürürlüğe girer.” şeklinde olan 104 üncü maddesinin on dokuzuncu fıkrasındaki kullanım ve güncel Türk Dil Kurumu Sözlüğüne göre “yayımlamak” şeklinde bir fiilin bulunmaması birlikte düşünüldüğünde Gözler’e bu konuda kısmen katılmaktayız. Bu itibarla çalışmamızda mevzuata ilişkin hususlarda ‘yayım’, basın söz konusu olduğunda ‘yayın’ ve bunların fiil hali için de ‘yayımlamak’ kelimeleri tercih edilmiştir.

⁷ Resmî Gazete’nin Genel Esasları (Yayımlanmamış Rapor), Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 2012, s.1.

⁸ Nuray Ertürk Keskin (ed.), Açıklamalı Yönetim Zamandizimi 1919-1938, C. I, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2012, s. XII.

⁹ Nesimi Yazıcı, Takvim-i Vekayi “Belgeler”, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1983, s. V.

¹⁰ İletişim Başkanlığı, “Cumhurbaşkanı Erdoğan, Resmî Gazete’nin kuruluşunun 100. yılını kutladı”, 07.10.2020,

(<https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/cumhurbaskani-erdogan-resmi-gazetenin-kurulusunun-100-yilini-kutladi>), (s.e.t. 05.02.2024).

de duyurulmasını bu itibarla da kesinleşip uygulanmasını sağlayan bir yayın organıdır.

Resmî gazete nihai olarak, devletin iş ve işlemleri ile hükümetlerin icraatlarının dayanağını sağlayan her türlü karar ve mevzuatın yayımlanarak resmî nitelik kazandığı kamusal hafıza oluşturan bir yayın aracı olarak tanımlanabilir. Bu yayın aracının temel amacı ise arşiv oluşturmaktan ziyade mevzuat hâle getirilen karar ve mevzuatı kamuya duyurarak erişime açık hâle getirmektir.¹¹ Kamunun tamamını ilgilendiren mevzuat, karar ve ilanlar, Resmî Gazete’de yayımlandıktan, yani tüm kamunun bilgisine sunulduktan sonra yürürlüğe girmektedir.

Resmî gazetelerin genel olarak beş temel işlevi bulunmaktadır:¹²

1. Mevsukiyet: Mevzuat, karar ve ilanlar; Resmî Gazete’de yayımlandığında kurumsal, maddi ve biçimsel anlamda devletin belgesi hâline gelerek mevzuat olur ve resmîleşir. Yayımlandığı an mevzuat olan bu içerik, noktasından virgülüne kadar bir bütün olarak devletin iradesini yansıtmaya özelliği sayesinde de otantikdir.

2. Tedvin: Mevzuat, karar ve ilanlar; Resmî Gazete’de yayımlandığında çeşitli bölümlerde bir araya getirilerek tedvin edilir (derlenir).

3. Aleniyet: Mevzuat, karar ve ilanlar; Resmî Gazete’de yayımlandığında herkese ulaşarak alenileşir.

4. Belirlilik: Mevzuat, karar ve ilanlar; Resmî Gazete’de yayımlandığında ilgilisi nezdinde belirginleşerek hukuki güvenlik ilkesinin yerine getirilmesine katkı sağlar.

5. Hukuken Sonuç Doğurma: Mevzuat, karar ve ilanlar; Resmî Gazete’de yayımlandığında yürürlüğe girer. Böylece icraî hâle gelerek hüküm ve sonuç doğurur.

Günümüz demokratik toplumlarında bu işlevlerden en önemlisi hukuki güvenlik ilkesiyle alakalı olan belirlilik fonksiyonudur. Hukuki güvenlik ilkesi; kişilerin, devlet otoritesiyle olan iş ve işlemlerinde çoğunlukla geleceğe yönelik olarak ve belirli bir çerçevede güven duygusu hissetmeleridir.¹³ Kapsamının geniş olması nedeniyle hukuki güvenlik ilkesi maddi ve şekli olmak üzere iki boyutta değerlendirilmektedir. Hukuki güvenlik ilkesinin şekli boyutu; kuralların belirli, istikrarlı ve anlaşılır olmasını kapsarken, maddi boyutu ise bu kuralların toplum tarafından benimsenmesini gerektirir.¹⁴ Resmî gazete; devlet otoritesi tarafından konulan kuralların ve kararların belirli, istikrarlı ve anlaşılır olması amacıyla

¹¹ T.C. Resmî Gazete Arşivini İnternet Üzerinden Yayına Açma Projesi Raporu (Yayımlanmamış Rapor), Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 2005, s. 3.

¹² Ünsal Osman Açıkgöz, “Yönetmeliklerin Düzenleme Alanı ve 3011 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun Uygulaması”, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Başbakanlık, Ankara, 2012, s. 154-155.

¹³ Mustafa Erdoğan, Anayasal Demokrasi, 7. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2005, s. 114.

¹⁴ İsmail Köküarı, Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015, s. 18.

yayımlanması bakımından şekli hukuki güvenlik boyutuna katkıda bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin Resmî Gazete'ye ilişkin yakın tarihli bir kararında da belirlilik ilkesinin hukuki güvenlikle bağlantısı vurgulanmış ve bu ilkenin hukuk devletinin temel unsurlarından birisi olduğu belirtilmiştir. Mezkûr karara göre hukuki belirlilik, kişilerin -duyurulmuş mevzuat sayesinde- "...belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır."¹⁵

Belirlilik fonksiyonuna vurguda bulunarak yapılan tanımlarda, hukuk devleti bakımından resmî gazetenin önemi, hukuk kurallarının ve kamu işlemlerinin kamuoyuna duyurulma aracı olması bakımından ön plana çıkmaktadır.¹⁶ Belirlilik fonksiyonu "(ö)nceden belirlendiği çerçeve içerisinde... (resmî) gazetede yayımlanmayan hukuksal düzenleme ve kararların yürürlüğe" girmemesi ve "kişiler üzerinde olumsuz bir hukuksal etki ortaya"¹⁷ çıkarmamasıdır. Mefhumu muhalifinden anlaşılacağı üzere kişiler kendilerini ilgilendiren hukuki düzenleme ve kararları yayımlanmaları sayesinde belirlilik kazandıkları için bilir ve bu doğrultuda geleceğe dair güvenle hareket eder.¹⁸

B. RESMÎ GAZETELERİN SİYASİ BOYUTU

Devlet egemenliğinin en önemli somut görüntülerinden birisi olan resmî gazete doğası gereği politiktir. Resmî gazeteler, bürokratik bir fonksiyonun idari bir sonucu olarak ortaya çıksa da gerek kuruluşlarında gerekse yayımlanma süreçlerinde siyasi saiklerin etkisinde kalmıştır. Resmî gazetelerin dönüm noktalarını oluşturan olaylar, büyük siyasi dönüşümlerin izdüşümünü takip eder. Resmî gazeteye retrospektif açıdan yaklaşıldığında devletin siyasi ve idari tarihsel sürecini oluşturan önemli olayların arka planı netleşir.

Resmî gazetelerin siyasi boyutu, ilk resmî gazetemizden başlanarak gözlemlenebilir. Nitekim Takvim-i Vekayi, kuruluşundan kapatılışına kadar salt idari bir aygıt olarak görülmemiş, her dönem siyasi bir yönelişin veya reformun aracı olarak kullanılmak istenmiştir. Bu açıdan Takvim-i Vekayi, devletin olaylara resmî bakış açısını yansıtan bir politika belgesi olarak da izlenebilir.¹⁹

¹⁵ Anayasa Mahkemesi (AYM), E: 2018/127, K: 2021/18, T: 18/3/2021, RG Tarih ve Sayısı: 17/6/2021-31514

¹⁶ Lütfi Duran, "Resmî Gazetenin Yayınları Üzerine", C. 3, S. 1, 1970, Amme İdaresi Dergisi, s. 5.

¹⁷ Yasin Söyler, "Karşılaştırmalı Hukukta Resmî Gazeteler ve Hukuki Güvenlik İlkesi", C. 6, S. 2, 2016, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, s.110.

¹⁸ Söyler, 2016, s.110.

¹⁹ Mehmet Seyitdanlıoğlu, "Takvim-i Vekayi 1908-1918", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Yakınçağ Tarihi Ana Bilim Dalı, Ankara, 1985, s. 7.

Bu alt bölümde, kronolojik bir düzende siyasetin resmî gazeteler üzerindeki etkileri anekdotlar hâlinde sıralanmıştır. Kavramsal çerçeve bölümüne böyle bir alt bölüm ekleme amacımız, resmî gazetelerin bürokratik aygıtın idari bir parçası olmasına rağmen, siyasetin etkisinden bağımsız olmadığını ve bu durumun da yadırganmaması gerektiğini ortaya koymaktır.

Takvim-i Vekayi, ilk sayısından itibaren sadece kanun, kararname, atama gibi devlet işlerini iletmekle kalmamış, iç ve dış haberlere de yer vermiştir. Bu haberler genellikle anlam bakımından güdümlü olup bazen polemige hatta karalamaya varan bir mahiyete bürünmüştür: Padişah II. Mahmut'un isyan eden valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'ya ilişkin haberler polemik niteliğindedir, kaldırılan Yeniçeri Ocağına olan nefreti körükleme amaçlı Tırnova'da dirilip vampirlik yapmaya başladıkları iddia edilen iki yeniçeriye ilişkin haber, karalama haberlerine iyi bir örnektir.²⁰

Takvim-i Vekayi'de siyasetin etkisi birçok bakımdan görülmektedir. Gazetenin kuruluşunda siyasi bir amaç güdülerek farklı dillerde yayımlanması istenmiştir. Yabancı dillerde olan basımları dönüşüm içinde olan Osmanlı Devleti'nin kendisini dış dünya ile Türkçe konuşmayan tebaasına doğru ifade etmek amacıyla yayımlanırken Türkçe versiyonu ise Padişah II. Mahmut tarafından Batılılaşma şeklinde ortaya çıkan reform haritasının gerçekleşmesini sağlamaya yardımcı olacak bir araç olarak düşünülmüştür. Örneğin, Takvim-i Vekayi'de tasvir-i hümayun olarak da bilinen padişah portrelerinin yayımlanması süreci de Batılılaşma amacına hizmet eden bir uygulama olmuştur. Bilindiği üzere İslam dini insan figürünün resmedilmesini yasaklamıştır. Bunun doğal sonucu olarak Osmanlı Devleti'nde resim sanatı pek gelişmemiştir. II. Mahmut, Takvim-i Vekayi'de portresini yayımlatarak kendisinin Batıya dönük, radikal ve yenilikçi kimliğini topluma kabullendirmeye çalışmıştır.²¹ Gerçekten de ilk başlarda kabullenme sürecinde zorluklar yaşansa da bu durum Batı'da popüler olan modern resim sanatının toplum tarafından benimsenmesinde etkili olduğu savunulmuştur.²² Takvim-i Vekayi'nin ilk yıllarındaki içeriği, II. Mahmut'un reform niteliğindeki düzenlemelerinin resmi gazetede ifade edilme biçimi bakımından değerlendirildiğinde dini kavramlara referansın ön plana çıktığı gözlemlenmektedir.²³ Pratik olarak böyle bir söylemin kullanılması da yeniliklerin toplum arasında yaygınlaşmasını kolaylaştırmıştır.

²⁰ İlber Ortaylı, "Tanzimat Devri Basımı Üzerine Notlar", Cahit Talas'a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, Ankara, 1990, s. 398.

²¹ Sema Öner, "Türk Basınının İlk Resmi Gazetesi Takvim-i Vekayi'de Padişah Portresine İlişkin Haberler", S.29, 2007, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, s. 150-151.

²² Öner, 2007, s. 167.

²³ Özgür Türesay, "Nizam'dan Tanzimata, Reayadan Tebaaya Gidilirken: 1830'ların Başında Takvim-i Vekayi'nin Siyasî Dili ve Söylemi", S.20, 2022, Tarih ve Toplum-Yeni Yaklaşımlar, s. 137-142. Yazarın bu makalesi, Takvim-i Vekayi'yi basın tarihi dışında modern sosyal bilimlerden ele alan ve gazeteyi resmî gazete olması açısından analiz eden ender eserler arasındadır.

Takvim-i Vekayi'nin yayın düzenini, sıklığını ve özellikle gayr-ı resmî haberler bakımından da içeriğini belirlemede siyasi saikler etkili olmuştur. Siyasi etkilerin en çarpıcı örnekleri Takvim-i Vekayi'nin yayımına dizgi hataları gerekçe gösterilerek iki kez ara verilmesidir.²⁴ Gazete ilk olarak 1878 tarihinde 2119 uncu sayıdan sonra bir dizgi hatası nedeniyle kapatılmış ve 12 yıl boyunca yayımlanamamıştır.²⁵²⁶ Bu aradan kısa bir zaman sonra 3 Mayıs 1892 tarihinde başka bir dizgi hatası nedeniyle gazete tekrar kapatılmıştır. Bu son kapatılma gerekçesi oldukça dikkat çekicidir. Umûr-ı Hâriciye (Dış Haberler) bölümünde yayımlanan bir haberde, dönemin çocuk yaştaki Felemenk Kraliçesine verilen devlet nişanı için "ita" kelimesi yerine yanlışlıkla "hata" kelimesi dizilmiştir. Padişaha yaranmak isteyen valilerden birisi de bu haberin 12 yaşında bir çocuğa nişan verilerek hata yapıldığının iması anlamına gelebileceği şeklinde yorumlayarak Padişaha şikâyet etmiş ve şikâyet üzerine de gazetenin yayımı durdurulmuştur.²⁷ Gazete, 1908 yılında yeniden basılıncaya kadar 16 yıl kapalı kalmıştır.

Takvim-i Vekayi üzerinden yapılan siyasi tartışmaya verilecek önemli bir örnek de 18 Mayıs 1327 (1911) tarihli Kanun hakkında yapılan müzakerelerdir. Meclis-i Mebusan'da kanunun; kanun ve tüzüklerin Takvim-i Vekayi'de ilan olunacağına dair hükmü müzakere edilirken kanunun hukuki boyutu değil de siyasi bir sahiplenmeyi içeren dil tartışmaları öne çıkmıştır. Mebusan Meclisinin azınlık üyeleri, bu konuyu politik düzleme çekerek hukuki bir mesele olan kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesi ile teknik bir mesele olan bir kanunun Resmî Gazete'de ilan edilmesinden siyasi gündem oluşturmuşlardır.

Meclisin 16 Şubat 1911 tarihli içtimasında, İstanbul mebusu Kozmîdi Pandelaki Efendi Osmanlı Devleti'nin resmî dilinin Türkçe olmasına rağmen resmî gazetede resmî dille yayımlanan metni, sadece gayrimüslimlerin değil aynı zamanda okuma-yazma bilmeyen Türklerin de anlamakta zorlanacağını belirtmiştir. Ek olarak Kozmîdi Pandelaki Efendi, kanunların yayımlanma amacının halkın kanunun içeriğinden haberdar edilip nizamına uygun biçimde hareket etmelerini sağlamak olduğunu vurgulamış, devletin

²⁴ Bu iddianın kaynağı Koloğlu olup bu yazım hatasının ne olduğu konusunda bir bilgi sunulmamıştır (Orhan Koloğlu, Takvimi Vekayi Türk Basınında 150 Yıl 1831-1981, Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları, Ankara, 1982, s. 17.). Literatür taramasında karşımıza çıkan diğer kaynaklarda da doğrudan Koloğlu'na atıfta bulunulmuş ve bu konuya bir açıklık getirilmemiştir. IRCICA tarafından internet üzerinden sunulan Takvim-i Vekayi arşivinde yaptığımız araştırmada ise mezkûr 2119 uncu sayıdan sonra yayımlanmış olan 9 Nisan 1880 tarihli 2139 sayılı Takvim-i Vekayi'ye rastlanılmıştır. Bu da Takvim-i Vekayi'nin yayımlanmadığı öne sürülen 12 yıllık aranın ilk yıllarında en az 20 sayısının yayımlandığını göstermektedir. Takvim-i Vekayi, Tarih: 28 Rebiyülahir 1297 (9 Nisan 1880), Sayı: 2139.

²⁵ Takvim-i Vekayi'nin Osmanlıca sayılarına ve bunların otomatik latinize metinlerine, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezinin (IRCICA) <https://library.ircica.org/Biblio/Detail/59536> adresindeki dijital kütüphanesinden erişilebilir.

²⁶ Bu konudaki belirsizliği gidermek amacıyla güncel çalışmalara ihtiyaç olduğu ortadadır.

²⁷ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 15-16.

sorumluluğunun yayımlanan içeriğin halkın anlayacağı düzeye çekilmesinin temini olduğunu belirtmiş ve bunun da ancak ilgili kanunun Takvim-i Vekayi'nin yanında yerel halkın dilinde yayımlanan bir gazetede de ilan edilmesiyle gerçekleşebileceğini savunmuştur.²⁸

Aynı gün, gayrimüslim iki milletvekili de benzer görüşler ortaya koymuştur. Erzurum mebusu Ohannes Varteks Efendi kendilerinin Türk olmadıklarını yalnızca Osmanlı olduklarını ve resmî dil olan Türkçe ile bütün resmî işlerini yapmaktan imtina etmediklerini belirterek Kozmîdi Pandelaki Efendi'nin görüşlerine katıldığını belirtmiştir.²⁹ Serfice mebusu Yorgo Boşo Efendi ise benzer bir tutum sergileyerek Takvim-i Vekayi'de Türkçe ilan edilen kanunun yanında mahallinde de yerel halkın dilinde yayımlanması gerektiğini belirtmiş ve bu durumun millî hakimiyete zarar vermek bir yana bunu güçlendireceğini vurgulamıştır.³⁰

Takvim-i Vekayi'de Mebusan Meclisinin toplantı tutanaklarının gözden geçirilerek yayımlanması da siyasi tartışmalara neden olmuştur. Ahmet Mithat; Arabistan, Bosna ve Arnavutluk gibi farklı bölgelerden mebusların konuştuğu Türkçeler arasında belirgin bir fark olduğunu, bu yüzden anlama güçlüğüne giderek adına Meclis-i Mebusan'da yapılan konuşmaları yazıya geçirmek için oluşturulan ekibin tashihinden sonra yayımlanmasının uygun olduğunu savunmuştur. Öte yandan, Osman Nuri ise Padişahın Meclisteki konuşmalara sansür uygulamak suretiyle halkın siyasi bilinçlenmesini engellediğini ileri sürmüştür.³¹

Türk siyasi hayatında kırılma yaratan girişimlerin arka planında da resmî gazeteler bulunmaktadır. Nitekim millî mücadelenin başlangıcı olan Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a geçmesinin arka planında Takvim-i Vekayi yer almıştır. Takvim-i Vekayi'nin 5 Mayıs 1919 tarihli 3540 ıncı sayısında Mustafa Kemal Paşa'nın, Dokuzuncu Ordu Kıtâatı Müfettişliğine atanması yayımlanmıştır. İki hafta sonra da Mustafa Kemal Paşa bu atamanın gerektirdiği teftiş göreviyle 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkmıştır. Bu olay, Kurtuluş Savaşının başlangıcı olarak kabul edilmektedir.³²

Resmî gazetelerin siyasi boyutunu belirgin bir şekilde ortaya koyan bir diğer örnek de Ceride-i Resmîye adıyla çıkarılacak bir resmî gazete yayımlanmasını öngören 7 Ekim 1920 tarihli Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti (Bakanlar Kurulu) kararıdır. Ankara Hükümeti, TBMM'nin

²⁸ Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi, Devre: 1, Cilt: 1, İnikâd: 42, 3 Şubat 1326 (16 Şubat 1911), s. 45. TBMM internet sitesinin Tutanaklar bölümünden 1908 yılından günümüze kadar bütün toplantı tutanaklarına erişilebilmektedir. www.tbmm.gov.tr/kutuphane-tutanaklara-erisim

²⁹ Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi, Devre: 1, Cilt: 1, İnikâd: 42, 3 Şubat 1326 (16 Şubat 1911), s. 49.

³⁰ Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi, 1911, s. 47.

³¹ İhsan Güneş, Türk Parlamento Tarihi Meşrutiyete Geçiş Süreci: I. ve II. Meşrutiyet, C. I, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara, 1996, s. 101.

³² Murat Bardakçı, "Samsun Yolculuğu, Vahideddin'in Resmî Gazete'deki Bu Emrinden Sonra Yapıldı", 19.05.2015,

(<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1080107-samsun-yolculugu-vahideddinin-resm-gazetedeki-bu-emrinden-sonra-yapildi>), (s.e.t. 05.02.2024).

kuruluşunun altıncı ayında hemen bir resmî gazete tesis ederek aldığı kararları kamuoyu nezdinde resmîleştirip duyurma yoluyla meşrulaştırmak istemiştir. Bu karara rağmen içinde bulunulan zorlu koşullar nedeniyle Ceride-i Resmîye'nin ilk sayısı ancak 7 Şubat 1921'de yayımlanabilmiştir. Bu girişim 7 Ekim 1920 ilâ 4 Kasım 1922 tarihlerini kapsayan ikili resmî gazete dönemini başlatmıştır. İstanbul Hükümetinin resmî gazetesi olarak faaliyet gösteren Takvim-i Vekayi'ye karşı Ankara Hükümeti tarafından TBMM'nin açılışından 6 ay sonra tesis edilen Ceride-i Resmîye ancak 4 ay sonra faaliyete geçebilmesine rağmen Ceride-i Resmîye'nin kurulmasının sembolik bir anlamı bulunmaktadır. Öncelikle İstanbul Hükümetinden bağımsız bir şekilde Ankara'da yasama, yürütme ve yargı yetkilerini bünyesinde toplayan bir Meclis oluşturulmuştur. Daha sonra da siyasi otoriteyi görünür kılama fonksiyonu çerçevesinde bu Meclisin aldığı kararları resmîleştirmek, alenileştirmek ve bu kararlar doğrultusunda Millî Mücadele'yi yürütmek amacıyla bir resmî gazeteye ihtiyaç duyulmuştur.

C. TARİHSEL SÜREÇ

Tarihsel sürece bakıldığında resmî gazeteciliğin antik Roma'ya kadar dayandığı görülmektedir. Bilinen ilk gazete yaklaşık 2100 yıl önce Roma'da çıkarılan Latince'de günlük gazete anlamına gelen Acta Diurna'dır. Papirüs üzerine yazılan ve günlük olarak çıkarılan gazete, şehir merkezine ve uzak bölgelere gönderilmiştir. Hiçbir kopyasının günümüze ulaşmaması sebebiyle gazete hakkında edinilen bilgiler tarihçilerin aktarımlarına dayanmaktadır. M.Ö. 59 yılında çıkarılmaya başlanan gazetede İmparatorluk fermanları, Senato kararları ve devletin halkın bilmesini istediği diğer resmî konular yer almaktadır. Bununla birlikte gazete içeriğinde resmî nitelikte olmayan çeşitli haberler de yer almıştır.³³

Avrupa'da modern anlamda ilk gazete olan Relation Aller Furnemmen und Gedenckwurdigen Historien (Önemli ve Kayda Değer Olaylar Mecmuası) 1605 yılında Strazburg'da Almanca olarak yayımlanmıştır. Fransa'nın ilk gazetesi 1631 yılında Renaudot tarafından Paris'te La Gazette adıyla kurulmuştur.³⁴ İlk Fransız resmî gazetesi ise Journal Officiel de la République Française (Fransız Cumhuriyetinin Resmî Gazetesi) olarak 5 Eylül 1870 tarihinde yayımlanmıştır.³⁵ İngiltere'de Kraliyetin ilk resmî gazetesi olan The London Gazette, 1665 yılında The Oxford Gazette adıyla Kral II. Charles tarafından kurulmuştur.³⁶

³³ Anthony C. Giffard, "Ancient Rome's Daily Gazette", C. 2, S. 4, 1975, Journalism History, s. 106.

³⁴ Raphael Levy, "The Daily Press in France", C. 13, S.4, 1929, The Modern Language Journal, s. 294.

³⁵ European Forum of Official Gazettes (Avrupa Resmî Gazeteler Forumu), "France (Fransa)" (<https://op.europa.eu/en/web/forum/france-oj>), (s.e.t. 05.02.2024).

³⁶ Judith Riley, "Celebrating 350 Years of History", 06.11.2015, (<https://blog.nationalarchives.gov.uk/celebrating-350-years-history/>) (s.e.t. 05.02.2024).

Osmanlı Devleti'nde ilk gazete 1795'te "Bulletin de Nouvelles" (Haberler Bülteni) adıyla Fransız Büyükelçisi Verminac tarafından Fransızca olarak çıkarılmıştır. Ayrıca 1824 tarihinde İzmir'de çeşitli Fransızca gazetelerin yayımlandığı görülmüştür.³⁷ İlk Türkçe ve aynı zamanda ilk resmî gazete olan Takvim-i Vekayi'nin ilk sayısı ise 1 Kasım 1831 (25 Cemaziyevvel 1247) tarihinde tamamı Türkçe olarak yayımlanmıştır.

Türk resmî gazeteciliğinin ise yaygın olarak 1831 yılında II. Mahmut zamanında çıkarılan Takvim-i Vekayi ile başladığı kabul edilmektedir. Öte yandan Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından 1828 yılında Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk resmî gazetemiz olan Vekayi-i Mısriye yayımlanmıştır.³⁸ Osmanlı Devleti'nin Mısır eyaletinde yarı Türkçe yarı Arapça olarak hazırlanan Vekayi-i Mısriye'nin ilk olması ve resmî niteliğini koruyup ilaveten biçimi ve yapısıyla döneminin muadilleriyle benzerlik göstermesi bakımından Takvim-i Vekayi'nin çıkarılmasında etkili olmuştur.³⁹ Ancak, Vekayi-i Mısriye'nin merkezî hükümet tarafından çıkarılmamış olması Osmanlı Devleti'nin ilk resmî gazetesi olma özeliğini Takvim-i Vekayi'ye bırakmaktadır. Bununla birlikte Vekayi-i Mısriye'nin Türk tarihinin ilk vilayet resmî gazetesi olduğu söylenebilir. Sonrasında ise Girit Valiliği sırasında Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Vekayi-i Giridiye adıyla bir gazete kurulmuş olup eyalet resmî gazetesi niteliğinde olan bu gazetenin ilk sayısının 1830 yılının sonunda ya da 1831 yılının başında çıkarıldığı düşünülmektedir.⁴⁰

II. İLK TÜRK RESMÎ GAZETESİ OLARAK TAKVİM-İ VEKAYİ

Çok milletli bir yapıya sahip Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yaşayan Türkçe bilmeyen diğer milletlere ve uluslararası kamuoyuna hitap etmek amacıyla Takvim-i Vekayi Fransızca, Arapça, Farsça, Rumca ve Ermenice olarak da yayımlanmıştır. Genel olarak Türkçe yayımlanan Takvim-i Vekayi'nin çevirilerinden yararlanılarak oluşturulan bu gazeteler çok uzun ömürlü olmamıştır.

Bunlar arasında en düzenli ve sık yayımlanan Takvim-i Vekayi versiyonu, Le Moniteur Ottoman adıyla Fransız kökenli Alexandre Blacque tarafından Fransızca olarak hazırlanmıştır.⁴¹ İzmir'de ticaretin yanı sıra Fransızca gazetelere yazarlık da yapmakta olan Blacque, Batılı düşünce

³⁷ Yazıcı, 1983, s. 17.

³⁸ Orhan Koloğlu, İlk Gazete İlk Polemik, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2014. Bu kitapta Vekayi-i Mısriye tüm yönleriyle ele alınmış ve Takvim-i Vekayi ile karşılaştırılmıştır.

³⁹ Yazıcı, 1983, s. 17-18; Koloğlu, 2014, s. 49.

⁴⁰ Nesimi Yazıcı, "Vakayi-i Mısriye Üzerine Birkaç Söz", C. 2, S. 2, 1991, OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, s. 273-274.

⁴¹ Koloğlu, 2014, s. 51-54.

yapısına uygun şekilde Osmanlı Devleti'ni savunan yazıları sayesinde Padişah II. Mahmut'un dikkatini çekmiş ve bu göreve atanmıştır.⁴²

Fransızca Takvim-i Vekayi'ye özel önem verilmesinin temel nedeni, Avrupa kamuoyunda Osmanlı Devleti aleyhinde yayılan yalan haberlere karşı muhataplarına doğrudan cevap verme isteği olmuştur. Bu doğrultuda Takvim-i Vekayi'nin birebir Fransızca çevirisi olmayan bu gazetede hükümetin görüşlerini yansıtan bir kısım haberler de yayımlanmıştır.⁴³ Osmanlı Devleti lehine bir kamuoyu oluşturma görevi üstlenen bu versiyon, Avrupa devletlerinin büyükelçilikleri marifetiyle takip edilip Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti lehine olumlu bir diplomatik hava oluşmasına katkıda bulunmuştur.⁴⁴ 1830'larda döneminin en önemli Osmanlı Devleti uzmanı olarak kabul edilen İngiliz diplomat David Urquhart, Le Moniteur Ottoman'da yayımlanan haberlerden de yararlanarak hazırladığı kitap ve raporlarla İngiliz kamuoyunun Osmanlı Devleti lehine çevrilmesinde etkili olmuştur. ⁴⁵ 5 Kasım 1831 tarihinde ilk sayısı yayımlanan Le Moniteur Ottoman, 5 yıl boyunca düzenli olarak çıkarılmıştır. Bu gazetenin Tanzimat döneminde de yayımını sürdürmüş olduğu arşiv belgelerinden öğrenilmişse de kaç sayı ve hangi sıklıkla yayımlandığı hakkında kesin bilgiye ulaşılamamıştır.⁴⁶

1832 yılında Arapça ve Farsça Takvim-i Vekayiler yayımlanmış olup bunların ne zamana kadar yayımlandığına ilişkin günümüze gelen yeterli bilgi yoktur.⁴⁷ Arapça Takvim-i Vekayi'nin günümüze ulaşmış tek nüshası ilk Türk basın tarihçisi olan Selim Nüzhet Gerçek tarafından bulunmuştur. Gerçek, 5 Mart 1845 tarihli ve 52 sayılı Arapça Takvim-i Vekayi'ye sahaftan aldığı eserlerin sargı kâğıdı olarak denk gelmiştir.⁴⁸ Farsça Takvim-i Vekayi'nin yayımlandığına dair yegâne kaynak Türkçe Takvim-i Vekayiler olup yayımlandığına dair başka bir kaynağa erişilememiştir.⁴⁹

Takvim-i Vekayi'nin Liro Kir (Haber Rehberi) adıyla yayımlanan Ermenice versiyonu ile Othomanikos Monitor adıyla yayımlanan Rumca versiyonu da 1832 yılında yayımlanmıştır.⁵⁰ Yayın ömrü bir yılı geçmeyen bu iki gazete 1840'larda tekrar yayımlanmaya başlamışsa da uzun ömürlü olmamıştır.⁵¹ Bunlardan Ermenice olan Liro Kir; 13 üncü sayısından itibaren

⁴² Orhan Koloğlu, Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2006, s. 22.

⁴³ Hıfzı Topuz, 100 Soruda Türk Basın Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1973, s. 33.

⁴⁴ Özgür TÜresay, "Osmanlı Devleti'nin Fransızca Resmî Gazetesi: Le Moniteur Ottoman (1831-1836)", S. 53, 2022, Kebikeç: İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi, s. 207.

⁴⁵ TÜresay, s. 202-203.

⁴⁶ Koloğlu, 2014, s. 56.

⁴⁷ Seyitdanhoğlu, 1985, s. 13-14.

⁴⁸ Koloğlu, 1982, s. 37.

⁴⁹ Koloğlu, 1982, s. 38.

⁵⁰ Topuz, s. 86, 88.

⁵¹ Yazıcı, 1985, s. 59-63.

beş kez ad değiştirerek en son Surantak Gostantyan (İstanbul Habercisi) olarak 1850'lere kadar varlığını sürdürmüştür.⁵²

Her ne kadar resmî gazeteler birbirlerinden etkilenecek ve biçimsel olarak birbirlerini taklit ederek ortaya çıksa da her resmî gazete bulunduğu kültürü yansıtmıştır. Bu da her resmî gazeteyi özgün kılmıştır.⁵³ Türk resmî gazeteciliğinin başlangıç noktası olan Takvim-i Vekayi de bu kuralın dışında kalmamıştır. Döneminin emsallerinden esinlenilse de bilinçli olarak Osmanlı Devleti'nin kültürel yapısına uygun bir gazete çıkarılmasına özen gösterilmiştir. Bu durum, ilk resmî gazeteye isim verilirken dahi görülmektedir. Nitekim bu gazetenin adının Avrupa'daki muadilleri gibi dikkat çekici, anlamlı ve akılda kalıcı olması istenmiş ama öte yandan din kurallarına ve geleneğe aykırı bir araç olarak görülmemesi için isminden başlayarak içerik ve diğer şekli özelliklerine de oldukça dikkat edilmiştir.⁵⁴ Bunun sonucu olarak gazeteye isim seçilirken uzun bir süreçten geçilmiştir. Son kertede yeni resmî gazete adı için bu gazetenin nazırı olacak Sahaflar Şeyhizâde Es'ad Efendi'nin bulduğu "Usul-ı Hayriye" ile "Takvim-i Vekayi" arasından Serasker Paşa ve Sadaret Kaymakamının görüşleri de alınarak II. Mahmut tarafından Takvim-i Vekayi seçilmiştir.⁵⁵ Takvim-i Vekayi; olayların takvimi demek olup haberlerin bir düzen içerisinde yazılmasını ifade etmektedir.⁵⁶⁵⁷

Takvim-i Vekayi'nin kuruluş amacı dört başlık altında incelenebilir:⁵⁸

1. Yurt İçinde ve Yurt Dışında Kamuoyu Oluşturma ve Bilgilendirme: Resmî işlemleri, devletin icraatlarını ve dünyadaki gelişmelere ilişkin politikalarını Osmanlı tebaasına ve yabancılara duyurmak en temel amaçtır.

2. Dezenformasyonla Mücadele: Yurt içindeki yabancı yayımlar ile dış dünyada çıkarılan gazetelerce ortaya atılan asılsız haberlere karşı doğru bilgileri kamuoyuna ulaştırmak da önemli bir amaçtır.

3. Halkın Eğitimi: Dünyada ortaya çıkan ilerlemeler doğrultusunda halkı bilim, sanat, ticaret ve ziraat gibi pratik yaşam alanlarında bilgilendirmek bir başka amaçtır.

4. Tarih Belgesi Bırakma: Takvim-i Vekayi'nin ilk sayısından önce yayımlanan Mukaddime'de tarih biliminin tanımından ve tarihsel olayların kaydedilmesinin öneminden bahsedilerek bu gazetenin tarih belgesi olarak da düşünüldüğü görülmektedir.⁵⁹

⁵² Topuz, s. 86-87.

⁵³ Levy, 1929, s. 294.

⁵⁴ Yazıcı, 1983, s. 41.

⁵⁵ Yazıcı, 1983, s. 43.

⁵⁶ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 12.

⁵⁷ Literatürün genelinde Takvim-i Vekayi; olayların düzenlenmesi biçiminde tercüme edilmekle birlikte bazı yazarlara göre "...yanlış, asılsız haberleri ortadan kaldırmayı amaçladığı için 'olayları doğru verme/yanlış düzeltme' anlamını taşımaktadır." Esra Dik, "Türkiye'de Resmî Gazete'nin Serüveni", C. 4, S.11, 2009, Memleket Siyaset Yönetim, s. 169.

⁵⁸ Koloğlu, 1982, s. 6.

⁵⁹ Koloğlu, 1982, s. 8.

Aynı zamanda vak'anüvis olan Es'ad Efendi önderliğinde medrese kökenli güçlü bir ekip oluşturularak Takvim-i Vekayihane Nazırlığı kurulmuştur. Ayrıca, Bab-ı Ali katiplerinden Sarim Efendi iç haberlerden sorumluyken, Sait Bey de askerî haberlerden sorumlu olmuştur.⁶⁰ Takvim-i Vekayi teşkilatında liyakate önem verilerek gazetenin hatasız yayımlanması öngörülmüştür. Gazetede çalışacak musahhihler, evlerinde kütüphaneleri bulunan bilgi sahibi kişiler arasından seçilmiştir. Öte yandan ekip, medrese kökenliler arasından seçilerek matbaanın yaygınlaşmasında engel teşkil etmiş olan İlmiye sınıfı gazetenin yanına çekilmiş ve içerik bakımından oluşacak tepkilerin bertaraf edilmesi amaçlanmıştır.⁶¹

Takvim-i Vekayi'nin ilk sayıları incelendiğinde haberlerin genel olarak beş başlık altında yer aldığı görülmektedir:⁶²

1. Umûr-ı Dâhilîye (İç Haberler)⁶³: “Asitane, Eyüp, Galata, Boğaziçi ve Üsküdar'da bulunan bazı cami, mescit, tekke, medrese ve çeşme gibi hayrat eserlerinin Evkaf-ı Hümâyün bütçesi kullanılarak tamir edilmesi”, “Gündelik işler için istihdam edilmiş kapucubaşlıların tayin, maaş ve kıyafetlerine ilişkin hususlar” ile “Sürgünde bulunan eski nazırlardan Mustafa Ağa ile Azmi Efendi'nin affedilerek serbest bırakılmaları” gibi devletin iç işlerine ilişkin haberleri kapsamaktadır.

2. Umûr-ı Hâricîye (Dış Haberler): “Moniteur adlı Fransız resmî gazetesinde yayımlanan Fransa'da çıkan isyanlara dair haberin tercümesi”⁶⁴, “İspanya'da Kral VII. Ferdinando'nun ölümünden sonra taht kavgası meydana gelmesi”⁶⁵ ve “Londra şehrinin coğrafi özellikleri, nüfusu ve temel üretim kalemleriyle tanıtılması”⁶⁶ gibi dış politikaya ilişkin haberleri kapsamaktadır.

3. Mevadd-ı Askeriye (Askerî Haberler)⁶⁷: “İstanbul'a Rumeli'den yeni gelen Halid Paşa ile maiyeti olan taburlara tören düzenlenip ihsan edilmesi”, “Yeni eklenen, iyileşen ve vefat eden hasta askerlerin hastane bazında sayılarının belirtilmesi” ve “Bir kısım askerî tayin ve tevcihler” gibi orduya ilişkin haberleri kapsamaktadır.

4. Fünûn (İlmî Gelişmeler): “Serettiba-i Sultanî (Saray Baştabibi) Behçet Efendi'nin hazırladığı Kolera Risâlesi gereğince kısmi bir karantina icrasına karar verilmesi”, “Mühendishane-i Berriye (Kara Mühendishanesi) Baş Hocası İshak Efendi'nin topçuluk teknolojisi ile ilgili çevirilerinin de bulunduğu bazı eserlerinin basılması”⁶⁸ ve “Mühendishane-i Berriye'de

⁶⁰ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 44.

⁶¹ Koloğlu, 1982, s. 28-30.

⁶² Ebru Benzer, “Takvim-i Vekayi'nin 1831-1834 Yılları Arası Transkripsiyonu”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Kilis, 2013, s. 12-1075.

⁶³ Takvim-i Vekayi, Tarih: 7 Cemaziyelahir 1247 (13 Kasım 1831), Sayı: 2.

⁶⁴ Takvim-i Vekayi, Tarih: 5 Rebiyülahir 1248 (1 Eylül 1832), Sayı: 34.

⁶⁵ Takvim-i Vekayi, Tarih: 5 Zilhicce 1249 (15 Nisan 1834), Sayı: 81.

⁶⁶ Takvim-i Vekayi, Tarih: 18 Zilhicce 1248 (8 Mayıs 1833), Sayı: 57.

⁶⁷ Takvim-i Vekayi, Tarih: 24 Cemaziyelahir 1248 (18 Kasım 1832), Sayı: 45.

⁶⁸ Takvim-i Vekayi, Tarih: 7 Cemaziyelahir 1247 (13 Kasım 1831), Sayı: 2.

günlük eğitimin keyfiyeti”⁶⁹ gibi tıp ve bilimlere ilişkin haberleri kapsamaktadır.

5. Ticaret ve Es’ar (Ekonomik ve Ticari Haberler): “Kaşkaval peyniri, zeytin, Akdeniz balı ve Tuna mercimeği gibi bazı ticari malların belirlenen fiyatları”⁷⁰, “Kazazede olan tüccar gemilerinin belirtilmesi” ve “Çeşitli limanlardan deniz yoluyla Ambar-ı Âmire’ye giren ve çıkan malların listesi”⁷¹ gibi ekonomik hayata ilişkin haberleri kapsamaktadır.

Takvim-i Vekayi’nin ilk yıllarında içeriğin önemli bir kısmı Umûr-ı Dâhiliye bölümünde yer almıştır. Bu beş bölüm dışında kadılık, mollalık, müderrislik ve vaizlik gibi makamlara yapılan İlmiye sınıfının atamalarının yer aldığı Tevcihât-ı İlmiye (İlmiye Atamaları)⁷² ve Anadolu’da bir kasabada bir karış uzunluğunda iki boynuzla doğan bir bebeğin doğum haberi gibi alışılmadık haberleri içeren Garibe (Acayip Haberler) bölümlerine de rast gelinmektedir.⁷³

Prof. Dr. Ayten Altıntaş’ın hazırladığı The Punishment of a Pharmacist in Istanbul in 1853 (1853 İstanbulunda Bir Eczacının Cezalandırılması) adlı kitap bölümünde Takvim-i Vekayi’nin haberlerinin mantığını gösteren aşağıdaki çarpıcı örnek konu edilmiştir:⁷⁴

“İstanbul’da eczane işleten Yakop isimli bir şahıs, 1853’te kasten veya ihmal ile hastaya zarar vermekle suçlandı. Eczacı Yakop, bir hasta için bir şişe morina karaciğeri yağı, bir hasta için de bir şişe kroton yağı hazırlamıştı. Çırağı tarafından hastalara yanlışlıkla verilen şişeleri etiketlemeyi ihmal etmişti. Bir kaşık kroton yağı içen hasta hemen sarhoş oldu ve hayatını kaybetti. Olay bildirilir bildirilmez kolluk kuvvetleri, merhumun ailesine eczacıyı dava etmek isteyip istemediklerini sordu. Aile şikayetçi olmadı. Ancak kolluk kuvvetleri soruşturma başlatarak Tıphane’ye eczacının suçlu olup olmadığını sordu. Tıp Mektebi, eczacının şişeleri etiketlemeyi ihmal ettiğini ve ölüme neden olmaktan suçlu bulunduğunu bildirdi. Yüksek Mahkeme konuyu ele aldı ve Yakop Bey’i altı ay hapis cezasına çarptırdı ve eczanesinin kapatılmasına karar verdi. Karar, Devletin resmi gazetesi Takvim-i Vekayi’de yayı(m)landı.”

Takvim-i Vekayi’nin ilk sayısı Umûr-ı Dâhiliye ve Umûr-ı Hâriciye olmak üzere iki bölüm olarak toplamda yedi sayfa olarak yayımlanmıştır. Gazetenin ilk sayısının ilk haberi, II. Mahmut’un Edirne ve Gelibolu bölgesine yapmış olduğu resmî ziyaretine ayrıntılarıyla yer verildiği “Azîmet-i Hümâyun bi-Edirne (Padişah Hazretlerinin Edirne’ye gidişi)”

⁶⁹ Takvim-i Vekayi, Tarih: 7 Cemaziyelahir 1249 (22 Ekim 1833), Sayı: 69.

⁷⁰ Takvim-i Vekayi, Tarih: 16 Recep 1247 (21 Aralık 1831), Sayı: 8.

⁷¹ Takvim-i Vekayi, Tarih: 27 Recep 1247 (1 Ocak 1832), Sayı: 9.

⁷² Emre Gebece, “Tarih araştırmalarına bir kaynak olarak Takvim-i Vekayi (1831-1840)”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Eskişehir, 2014, s. 102-134.

⁷³ Benzer, 2013, s. 453.

⁷⁴ Mustafa F. Keskenler/ Eyüp F. Keskenler, “İlk Resmi Türk Gazetesi: Takvim-i Vekayi”, C. 3, S.1, 2015, Takvim-i Vekayi, s. 6.

haberidir. Takvim-i Vekayi'nin ilk sayısında yer alan diğer önemli haberler şunlardır:⁷⁵⁶

1. Beyoğlu yangını mağdurlarına Padişah tarafından yardım yapılması.
2. Pirlepe Muharebelerinde üstün başarıları görülen bazı alaylara ve komutanlarına iftihar nişanı verilmesi.
3. Önceleri makam ve mevki verileceklere hilat giydirilirken II. Mahmut zamanında mücevher verilmesi uygulamasına geçilmesi.
4. Şehzade Abdülmecit Efendi'nin okula başlaması şerefine Bed-i Besmele merasimi icra edilmesi.
5. Beyoğlu yangınları nedeniyle getirilen mahalle nöbeti yükümlülüğünün sona erdirilmesi.
6. Padişahın, Baruthane fabrikalarını ziyaret etmesi.
7. Balkanlarda bulunan Delvine sancağında olay çıkartıp firar eden eşkıyaların yakalanarak cezalandırılması.
8. Balkanlarda bulunan Vidin Büyükkada Muhafızlığına vefat eden Mirimirandan (Beylerbeyi) İbrahim Paşa yerine kardeşi Cemalettin Bey'in Mirimiranlık rütbesiyle atanması.

Gazete, 1831 ilâ 1862 yılları arasında kendisine ait bir binada, kendi personel ve teçhizatıyla kurulan ilk devlet matbaası olan Takvimhâne-i Âmire'de; sonrasında ise 1862 yılından kapatılmasına kadar arada özel matbaalar kullanılsa da çoğunlukla Matbaa-i Âmire'de basılmıştır.⁷⁷ 3 yıl boyunca 24*35 cm ebadında basılan gazete 1908 yılına kadar çeşitli boyutlarda yayımlanıp yayın hayatının son yıllarında 24*31 cm ölçüsünde çıkarılmıştır.⁷⁸

1831'de yıllık abonelik fiyatı 120 kuruş olarak belirlenen Takvim-i Vekayi'nin tek nüsha satış fiyatı 10 para⁷⁹ olup gazete; 1840'ta 20 para, 1908'de 10 para, 1918'de 40 para ve 1922'de ise 100 paradan satışa sunulmuştur.⁸⁰

Haftada bir yayımlanacağı öngörülen gazetenin yayın düzeni istenildiği gibi gerçekleşmemiştir. 1831 ilâ 1860 yıllarını kapsayan ilk 30 yıla bakıldığında toplam 590 sayı çıkarılmıştır. Yıllık ortalama 20 sayıya tekabül eden bu düzen, hedeflenenin yarısından dahi az sayıda gazete çıkarıldığını göstermektedir. Yıllık ortalama 20 sayının dağılımı da istikrar arz etmemektedir. Örneğin 1846 yılında 46 sayı yayımlanmışken, 1858 yılında sadece 8 sayı yayımlanmıştır.⁸¹

Sonraki 30 yılda bu durum farklı bir hâle evrilmiştir. Takvim-i Vekayi; 1861 yılı ile uzun yıllar süren araların ardından yeniden numaralandırılarak 1

⁷⁵ Benzer, 2013, s. 31-46.

⁷⁶ Takvim-i Vekayi, Tarih: 25 Cemâziyelevvel 1247 (1 Kasım 1831), Sayı: 1.

⁷⁷ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 39-40.

⁷⁸ Koloğlu, 1982, s.14.

⁷⁹ 1 Osmanlı kuruşu = 40 para = 120 akçe.

⁸⁰ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 32.

⁸¹ Koloğlu, 1982, s. xiii.

sayısından başlatıldığı 26 Mart 1891 tarihleri arasındaki 30 yıllık dönemde ise 1549 sayı yayımlanmıştır. İlk 30 yıllık dönemine göre neredeyse üç kat daha fazla çıkarılmış olan gazetenin yayım sürekliliği oturmamıştır. Yayımlandığı zaman bazen haftanın üç günü bazen de beş günü yayımlanan gazetenin, 30 yıllık bu zaman dilimi içerisinde sık aralar yaşanmış ve hatta 10 yılı aşkın hiç yayımlanmadığı dönem dahi olmuştur.⁸²

26 Mart 1891 tarihinde verilen uzun aradan sonra sıfırlanıp yeniden numaralandırılan 1 inci sayıda Padişah II. Mahmut tarafından Takvim-i Vekayi namıyla çıkarılan bu “ceride-i resmîyenin” (resmî gazetenin) bir süre düzgün çıkarıldıktan sonra çeşitli sorunlar nedeniyle uzun süredir “metruk ve muattal (terk edilmiş ve atıl olmuş)” durumda olduğu ifade edilip Padişah II. Abdülhamit’in tuğrası ilk sayfaya basılarak yeni bir başlangıç yapılma iradesi ortaya konulmuştur.⁸³ Daha önce bahsettiğimiz bir dizgi hatası nedeniyle kapatıldığı 16 Mayıs 1892 tarihli 283 üncü sayıya kadarki 14 aylık dönemde oldukça düzenli bir şekilde çıkarılan gazete, öncelikle salı, perşembe ve pazar günlerinde haftada üç kez⁸⁴ sonrasında ise cuma ve pazar günleri hariç haftanın beş günü yayımlanmıştır.⁸⁵ Takvim-i Vekayi’nin yayımına dizgi hatası nedeniyle ara verilmiş olsa da bu aranın uzun sürmesinde Ruslarla yapılan savaşın yıpratıcı etkileri olduğu aşikardır.⁸⁶

Takvim-i Vekayi, 28 Eylül 1908 tarihinde II. Meşrutiyet’in ilanından bir süre sonra yeniden yayımlanmıştır. Gazete, yaklaşık 18 yıllık aradan sonra yeniden hayata geçirilmiştir. İstanbul Hükümeti sonlanana kadar yayımına devam edip 4 Kasım 1922 tarihinde tamamen kapatılana kadar cuma günleri hariç her gün basılan gazetenin 15 yıllık bu dönemde 4608 sayısı yayımlanmıştır.⁸⁷ Görüldüğü üzere yıllık ortalama yayımlanan gazete sayısı sürekli artmıştır.

Takvim-i Vekayi, bu çalışmada niteliği ve bu niteliği oluşturan içeriği bakımından birinci dönem, geçiş dönemi ve ikinci dönem olarak üç ayrı dönemde incelenebilir. Gazete 1831 ilâ 1860 yılları arasındaki birinci dönemde, ülkenin iç işlerine ilişkin haberleri içeren Umûr-ı Dâhilîye ile orduya ilişkin haberlerin bulunduğu Mevadd-ı Askeriye bölümlerinin yoğunlukta olduğu resmî gazete olmanın ötesinde normal bir gazete fonksiyonu da icra etmiştir. Bu dönemde gazete içte ve dışta gelişen olayları

⁸² Örneğin Takvim-i Vekayi, 10 Nisan 1880 ilâ 25 Mart 1891 tarihleri arasında hiç yayımlanmamıştır.

⁸³ Takvim-i Vekayi, Tarih: 15 Şaban 1308 (26 Mart 1891), Sayı: 1. Koloğlu bu gazetenin hicri takvime göre tarihini 16 yerine sehven 15 Şaban olarak belirtmiştir (1982, s.17).

⁸⁴ Gazetenin başlığında yer alan künyede yayım düzeni belirtilmektedir. Gazetenin salı, perşembe ve pazar günleri haftada üç kez yayımlanacağına ilişkin olarak bkz. Takvim-i Vekayi, Tarih: 18 Şaban 1308 (29 Mart 1891).

⁸⁵ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 49-50.

⁸⁶ Nesimi Yazıcı, “Takvîm-i Vekâyi”, TDV İslam Ansiklopedisi, (<https://islamansiklopedisi.org.tr/takvim-i-vekayi#:~:text=Takv%C3%AEm%2Di%20Vek%C4%81yi%2C%20Osmanl%C4%B1,korunmu%C5%9F%20olmas%C4%B1n%C4%B1n%20C3%B6nemli%20rol%C3%BC%20vard%C4%B1r>), (s.e.t. 05.02.2024).

⁸⁷ Koloğlu, 1982, s. 17.

halka duyurmayı ve dış dünyaya ilişkin kamuoyu oluşturmayı amaçlamıştır. Takvim-i Vekayi'nin gayr-ı resmî haberleri içeren yapısı, Matbuat Nizamnamesi (1855) ile yavaş yavaş kamu kurumlarından gönderilen resmî metinleri tevsik eden ve duyuran bir resmî gazeteye dönüşmeye başlamıştır.⁸⁸ Takvim-i Vekayi'nin bu dönüşümü, 1861 ilâ 1908 yılları arasındaki birinci ile ikinci dönemleri ayıran geçiş döneminde hızlanmıştır. Bu dönemde gazetenin içeriğinin çok az bir bölümü gayr-ı resmî haberlere ayrılmış ve gazete klasik bir resmî gazete fonksiyonu görmüştür. Bu dönemin temel özelliği gazetenin mütemediyen kesintiye uğrayan düzensiz bir yayın hayatına sahip olmasıdır.⁸⁹

Takvim-i Vekayi'nin ikinci dönemi, üçüncü kez 1 sayısıyla basıldığı 28 Eylül 1908 tarihinden başlayıp 4 Kasım 1922 tarihindeki son sayısına kadar devam etmiştir. İlk sayısında İntihab-ı Mebusan (Milletvekili Seçim) Kanunu yayımlanan Takvim-i Vekayi⁹⁰, klasik bir resmî gazete hüviyeti içerisinde yayımını düzenli olarak sürdürmüştür. Ayrı bir yazı işleri kadrosu bulunmayan Takvim-i Vekayi'de kanun, tüzük ve atama kararlarının yanı sıra çok nadir de olsa bazı gayr-ı resmî haberler yayımlanmaya devam etmiştir.⁹¹

Takvim-i Vekayi'nin ikinci döneminde yayımlanan içerik türleri şu şekildedir:⁹²

1. Tevcihât (Atamalar): Genelde gazetenin ilk sayfasında bulunan bu bölümde mülki idare, maliye ve dış işleri memurları gibi kamu görevlilerinin atama ve görevden alınmaları yer almaktadır. Bir atama örneği şu şekildedir: “Stocholm Sefareti Seniyesi ikinci kitabetine Berlin Sefareti Seniyesi üçüncü katibi izzetlü Ziya Bey... tayin buyurulmuştur.”⁹³

2. Nişan ve Madalya: Tevcihât haberlerinden sonra gelen bu bölümde Osmanlı Devleti tarafından tevcih edilen ve Osmanlı yurttaşlarının yabancı devletler tarafından hak kazandığı nişan ve madalyalar duyurulmaktadır. Padişah Mehmet Reşat tarafından verilen bir nişan Takvim-i Vekayi'de şu şekilde yayımlanmıştır: “Divanı Muhasebet azasından Ziya Bey'e üçüncü rütbeden bir kıta Nişan-i Osmani ita olunmuştur.”⁹⁴

3. Mukarrerat (Kararlar) ve Tebligat: Çeşitli kamu kurumlarına ilişkin karar, tebligat ve tutanaklar yer almaktadır.

4. Mevadd-ı Umumiye (Genel Haberler): Bu bölümde devletin iç işleyişine ve dış işlerine ilişkin duyurular ilgili kamu kurumu belirtilerek yer almıştır. Örneğin içeriğin konusuna göre “Dâhiliye (İçişleri) Nezaretinden”,

⁸⁸ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 49-50.

⁸⁹ Topuz, s. 7.

⁹⁰ Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 50. Takvim-i Vekayi, Tarih: 2 Ramazan 1326 (28 Eylül 1908), Sayı: 1.

⁹¹ Örneğin Adana'da Ermeni olaylarının durdurulduğuna ve bölgede Jandarma karakolları kurulduğuna dair haber 28 Rebiyülevvel 1327 (19 Nisan 1909) tarihli ve 186 sayılı Takvim-i Vekayi'de yayımlanmıştır.

⁹² Seyitdanlıoğlu, 1985, s. 53-59.

⁹³ Takvim-i Vekayi, Tarih: 12 Ramazan 1326 (8 Ekim 1908), Sayı: 10.

⁹⁴ Takvim-i Vekayi, Tarih: 19 Şaban 1336 (30 Mayıs 1918), Sayı: 3254.

“Hariciye (Dışişleri) Nezaretinden” veya “Maarif (Eğitim) Nezaretinden” şeklinde alt başlıklar kullanılmıştır. 1908 yılından itibaren bu bölümde “Dersaadet Müddei Umumiliğinden (Savcılığında)” başlığı altında İstanbul’daki aranan suçlulara ilişkin duyurulara da yer verilmiştir.⁹⁵

5. Kavanin ve Nizamât (Kanunlar ve Tüzükler): Kanun ve tüzük gibi mevzuat türleri ikinci dönemin 737 nci sayısına kadar Mevadd-ı Umumiye bölümünde yayımlanmaktayken bu sayıdan itibaren Kavanin ve Nizamât bölümünde yer almaya başlamıştır.

6. Saray-ı Hümâyun: 1918 yılından itibaren oluşturulan bu bölümde Padişah ve saray yaşamına ilişkin haberler yer almıştır.

7. İlanât (İlanlar): Gazetenin sonunda yer alan bu bölümde devlete ait satın alma, artırma ve eksiltme ilanları da dâhil olmak üzere her türlü resmî ilan yayımlanmıştır. Özel ilanların kabul edilmediği bu bölümde yayımlanan ilanlar, satır ücreti esas alınarak ücretlendirilmiş ve gazetenin giderleri açısından bir kaynak olmuştur.

Takvim-i Vekayi’nin ikinci döneminde gazeteden sorumlu kurumsal yapı; Matbaa-i Âmire yönetimi, bünyesinde yer alan musahhihler ile basım ve dağıtım ekibinden oluşmuştur. 20 Mayıs 1918 tarihinde alınan bir kararla Takvim-i Vekayi’nin yazı işlerinden sorumlu olmak üzere Sadarete (Başbakanlık) bağlı Sadaret Müsteşarı Emin Bey başkanlığında Takvim-i Vekayi Komisyonu kurulmuştur.⁹⁶ Takvim-i Vekayi kapatılana kadar gazetenin basım ve dağıtımından Matbaa-i Âmire; içeriğinin belirlenmesinden Sadarete (Başbakanlık) bağlı Takvim-i Vekayi Komisyonu sorumlu olmuştur.⁹⁷

Bu dönemde gazetede yayımlanan içeriğin doğru olmasına özen gösterilmiştir. Öncelikle musahhihler gazetenin hatasız çıkmasını temin etmeye çalışmıştır. Yine de çok sayıda dizgi hatası olmuştur. Bu hatalar için de müteakip sayıda düzeltme yayımlanmıştır. Örneğin Takvim-i Vekayi’nin 9 Recep 1327 (27 Temmuz 1909) tarihli sayısında gazetenin bir önceki günkü sayısında yer alan bir haberde “Dahiliye Nezaret-i Celilesine Sisam Emaretinden” ibaresinin baskıda düştüğü belirtilerek hatalı metin tashih edilmiştir.⁹⁸

Bu dönem için Takvim-i Vekayi özelinde bahsedilmesi gereken önemli bazı hukuki düzenlemeler bulunmaktadır. İlki 1 Mayıs 1293 (1877) tarihli Heyet-i Mebusan Nizamname-i Dâhilisidir (Mebusan Meclisi İç Tüzüğü). Bu İç Tüzüğün 87 nci maddesinde Meclis tutanaklarının devletin Resmî Gazetesi ile ilan edileceği düzenlenmiştir.⁹⁹

8 Ağustos 1909 tarihinde, 7 Zilhicce 1293 (1876) tarihli Kanunu Esasinin Bazı Mevadd-ı (Maddelerinin) Muaddelesine (Değiştirilmesine) Dair

⁹⁵ Takvim-i Vekayi, Tarih: 22 Ramazan 1326 (18 Ekim 1908), Sayı: 18.

⁹⁶ Takvim-i Vekayi, Tarih: 19 Şaban 1336 (20 Mayıs 1918), Sayı: 3245.

⁹⁷ Seyitdanhoğlu, 1985, s. 48.

⁹⁸ Seyitdanhoğlu, 1985, s. 52.

⁹⁹ Şeref İba, Osmanlıdan Günümüze... Meclis İç Tüzük Metinleri, TBMM Basımevi Müdürlüğü, Ankara, 2007, s. 408.

Kanunun başında bulunan Heyeti Ayan Kararnamesinde ise bu kanunun Padişahça onaylanıp Takvim-i Vekayi'de ilan edildikten sonra tatbiki için kuvve-i icraiyyeye (yürütme organına) tebliğ edilmesi kararlaştırılmıştır.¹⁰⁰

Resmî gazeteciliğimizin bir dönüm noktası da kanunların duyurulmasına ilişkin yapılan hukuki düzenleme olmuştur. 1279 (1863) yılında Kavanin ve Nizamatin Suret-i Tanzim ve Meriyeti Hakkında Kanunun (Kanun ve Tüzüklerin Düzenlenme Usulü ile Yürürlüğü Hakkında Kanun) kabul edilmesi ile yürürlüğe konulan kanunların duyurulması hususu ilk defa düzenlenmiştir. Bu konuyla ilgili madde; 18 Cemaziyevvel 1289 tarihli ve 1505 sayılı Takvim-i Vekayi'de yayımlanan 25 Rebiyülahir 1289 (1872) tarihli Kanun ile değiştirilmiştir. Bu maddenin son hâlinde, kanun ve tüzüklerin; Dersaadet'te Takvim-i Vekayi, diğer vilayetlerde mahallî gazeteler ve gazete çıkarılmayan yerlerde uygun araçlar ile ilan edilmesinden itibaren 15 gün içerisinde yürürlüğe gireceği öngörülmüştür. 1279 (1863) yılında kabul edilen mezkur kanunu yürürlükten kaldıran 18 Mayıs 1327 (1911) tarihli kanunun 2 nci maddesinde de Adliye Nezaretine gönderilen kanun ve tüzüklerin ihmal edilmeksizin Takvim-i Vekayi ile yayımlanacağı düzenlenmiştir.

III. MİLLÎ MÜCADELE VE GENÇ CUMHURİYET DÖNEMİNDE RESMÎ GAZETECİLİK

Takvim-i Vekayi'nin, İstanbul Hükümetinin istifa ettiği gün olan 4 Kasım 1922 tarihindeki son sayısının çıkarılmasından yaklaşık 25 ay önce 7 Ekim 1920'de TBMM Hükümetinin resmî gazetesi olan Ceride-i Resmîye kuruluş kararnamesi imzalanmıştır.¹⁰¹ Hukuki dayanağını 263 sayılı İcra Vekilleri Heyeti (Bakanlar Kurulu) Kararnamesi oluşturan Ceride-i Resmîye; çıkarılan kanun, tüzük gibi mevzuat, alınan önemli kararlar, memurların atanması, görevden alınması, yükselmesi ve disiplin işlemleri gibi konuların millete duyurulması (bilumum efradı milletin kesb-i vukuf eylemesi) amacıyla kurulmuştur.¹⁰²

263 sayılı Kararname, resmî gazete çıkarma yetkisini 7 Haziran 1336 tarihli ve 6 sayılı Kanunla kurulan Matbuat ve İstihbarat Müdiriyeti Umumiyesine (Basın ve İstihbarat Genel Müdürlüğü) vermiştir. Ceride-i Resmîye'nin ilk sayısı teknik imkânsızlıklar ve personel eksikliği nedeniyle kuruluşundan ancak dört ay sonra 7 Şubat 1921 tarihinde yayımlanabilmiştir.¹⁰³

Ceride-i Resmîye'nin ilk sayısında yer alan ilk içerik "Heyeti Murahhasanın Azimeti" (Delege Heyetinin Yola Çıkması) başlığıyla

¹⁰⁰ A. Şeref Gözübüyük, Açıklamalı Türk Anayasaları 1876,1921,1924,1961, 1982 Yapılışları, Özellikleri ve Yapılan Değişiklikler, 8. baskı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2014, s. 25-26.

¹⁰¹ Keskin (ed.), 2012, s. 1027.

¹⁰² Düstur, Tertip 3, Cilt 1, s. 95.

¹⁰³ Yunus Emre Sılay/ Yunus Emre İlkörkor/ Efsun Güneri vd., İstiklâl Harbi Döneminde Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanun, Cumhurbaşkanlığı Yayınları, Ankara, 2020, s. vii.

yayımlanmıştır. Bu haberde, 21 Şubat 1921 tarihinde İtilaf Devletleriyle Osmanlı Devleti arasında yapılması düşünülen ancak daha sonra TBMM Hükümetinin de davet edildiği Londra Konferansına, Hariciye Vekili (Dışişleri Bakanı) Bekir Sami Bey'in başkanlığında bir heyetin yola çıktığı belirtilmiştir. İlk içerikten sonra Tevcihât-ı Mülkiye (Mülki Atamalar) başlığıyla çeşitli valiliklere, mutasarrıflıklara, müfettişliklere ve kaymakamlıklara yapılan atamalara yer verilmiştir.¹⁰⁴

İkinci bölüm başlığı kanunlardır. Bu bölümde resmî gazete yönetiminin normlar hiyerarşisi ilkesini gözettiğini görmekteyiz. Gazetenin bu bölümünde ilk önce TBMM Hükümetinin ilk anayasası olan 20/1/1921 tarihli ve 85 sayılı Teşkilatı Esasiye Kanunu yayımlanmıştır. Daha sonra sırasıyla TBMM'nin kabul ettiği ilk kanun olan 24/4/1920 tarihli ve 1 sayılı Ağnam Resmî (Büyükbaş Hayvan Vergisi) Kanunu, 2 sayılı Hıyaneti Vataniye Kanunu, 3 sayılı Büyük Millet Meclisi İcra Vekillerinin Sureti İntisabına (Seçilme) Dair Kanun ve 4 sayılı Muvakkat (Geçici) Temyiz Heyeti Teşkiline Dair Kanun yer almaktadır.

Son bölümün adı "İlanât-ı Resmîye" olup iki adet ilan içermektedir. İlk Müdafaa-i Millîye İhzarat ve Tedarikât (Hazırlık ve Temin) Komisyonunun sıhhiye zabitanı hizmet çantası ihtiyacıyla çıktığı bir ilanken diğeri Maliye Vekaletinin Gürün kazasında yer alan bazı yaylakların müzayedeye konulmuş olduğuna ilişkin bir ilandır. Gazetenin en sonunda ise gazeteye ilişkin bazı notlar yer almıştır. Öncelikle resmî işler için başvurulacak yer olarak Matbuat ve İstihbarat Müdüriyet-i Umumiyesinde Ceride-i Resmîye Müdüriyeti ve satış yeri olarak Karaoğlan Çarşısındaki İstanbul Kitapçısı belirlenmiştir. Sonrasında özel ilanların yayımlanmayacağı, resmî ilanların ücretsiz yayımlanacağı ve resmî daireler ile mahkemelerin şahsa ilişkin ilanlarında alınacak ücretin ne kadar olacağı belirtilmiştir.

Ceride-i Resmîye, 18 Temmuz 1921 tarihli 21 inci sayısına kadar düzenli olarak haftada bir kez yayımlanmıştır. 10-21 Temmuz 1921 tarihlerinde gerçekleşen Kütahya-Eskişehir Muharebeleri neticesinde Türk ordusunun Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesi sırasında gazetenin yayımına da 26 ay ara verilmiş ve 23 Ağustos 1923 tarihli Lozan Anlaşmasının TBMM tarafından kabulünün akabinde 22. sayı 10 Eylül 1923 tarihinde çıkarılmıştır. Bu süreçte niçin resmî gazete yayımlanamadığını TBMM'de yapılan bir müzakere sırasında Canik mebusu Nafiz Bey şu şekilde izah etmiştir:¹⁰⁵

"...Neşir meselesine gelince, Hükümetin evvelce resmî gazeteleri vardı. İstanbul'da Takvim-i Vekayi ve vilâyetlerde birçok resmî gazetelerle neşrediliyordu. Bu gazeteler birçok yerlerde bugün vesait olmamasından neşredilmiyor. Büyük Millet Meclisi Hükümeti de resmî ceride

¹⁰⁴ Ceride-i Resmîye, Tarih: 7 Şubat 1337 (1921), Sayı: 1. Ceride-i Resmîye'nin Osmanlıca sayılarına ve bunların transkribe edilmiş metinlerine, Cumhurbaşkanlığı Resmî Gazete internet sitesinde yer alan Arşiv bölümünden erişilebilir. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1T.pdf>

¹⁰⁵ TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, Cilt: 29, İçtima Senesi: 4, İçtima: 26, 16 Nisan 1339 (1923), s. 201.

neşredemiyor. Bir gazete çıkıyordu, o da vesaitsizlikten dolayı bugün çıkamıyor...”

Konuya ilişkin bir köşe yazısında ise bu durum şu şekilde açıklanmıştır:¹⁰⁶

“Resmî Gazete’nin İstiklâl Savaşı senelerinde yayı(m)lanmamasının sebebi hayli hüznüldür: Ankara’daki matbaanın personeli askere alınıp cepheye gönderildiği için gazeteyi basacak kimse bulunamamış, temelleri henüz atılmaya başlamış olan genç devletin resmî gazetesi bu yüzden çıkmamış ve dolayısı ile de Meclis’ten geçen kanunlar 21 ay boyunca yayı(m)lanamamıştı!”

31 Mayıs 1911 tarihli Kavanin ve Nizamatin Usulü Neşir ve İlânı Hakkındaki Kanun uyarınca kanunların resmî gazetede yayımlanması gerekmektedir. Ceride-i Resmîye; teknik imkânsızlık ve personel eksikliği nedeniyle yayımlanamayınca TBMM tarafından kabul edilen kanunların yürürlük tarihlerini düzenlemek amacıyla 29/7/1923 tarihinde İcra Vekilleri Heyeti tarafından bir karar kabul edilmiştir. 2623 sayılı “Resmî Ceridenin Halen İntişar Etmemekte Olmasına Binaen Kavanini Mevzua İçin Ankaradaki Neşir Tarihinin Muteber Addedilmesi Hakkında Kararname” metninde Ceride-i Resmîye’nin yayımlanamaması nedeniyle ortaya çıkan kanunların yürürlüğe girme tarihlerinin ülkenin bazı bölgelerinde açıkça tespit edilemediğinden Ankara’da herhangi bir ilan vasıtasıyla yapılan tarihin esas alınması öngörülmüştür.¹⁰⁷ Bu kararlar Ceride-i Resmîye’nin yayımlanamaması resmî kayıtlara girmiş bulunmaktadır.

26 aylık bu süreçte TBMM tarafından çıkarılan 205 adet kanun Ceride-i Resmîye’de yayımlanamadan yürürlüğe girmiştir. Bunlar; 134 sayılı “Hâkim-i Münferid Kanununun Bazı Mevaddını Muaddil Kanun” ve 338 sayılı “26 Cemaziyelahir 1336 ve 8 Nisan 1334 Tarihli Sükna Kanununun İlgasına Dair Kanun” ile arada kalan diğer kanunlardır.¹⁰⁸

Bu sürecin sonunda resmî gazete yeniden çıkarılırken bir revizyona gidilmiştir. Bu doğrultuda 10/9/1923 tarihli ve 22 sayılı resmî gazetenin adı “Ceride-i Resmîye” yerine “Resmî Ceride” olmuştur. Daha önce haftada bir defa çıkarılan gazetenin haftada üç defa çıkarılacağı kararlaştırılmıştır. Bölümlendirme bakımından Ceride-i Resmîye’yle benzerlikler gösterse de ilk defa Gayr-ı Resmî kısım eklenmiştir.

26 aylık aradan sonra yayımlanan 22 nci sayı, Kanunlar bölümüyle başlamıştır. Bu bölümde sırasıyla 339 sayılı Büyük Millet Meclisi Bütçesine Tahsisat İlavesine Dair Kanun ile 340, 341, 342 ve 343 sayılı Lozan Sulh Muahedenamesi Hakkındaki Kanunlar yer almıştır. Sonraki bölüm olan Tayinlerde İstinaf Reisliği, İstinaf Müddei-i Umumiliği, İstinaf Azalığı,

¹⁰⁶ Murat Bardakçı, “Meclis’in Bundan 100 Sene Önce Kabul Ettiği Ama Saklı Kalan 205 Adet Kanun, Cumhurbaşkanlığı Tarafından Kitap Olarak Yayınlandı”, 03.04.2021 (<https://www.haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci/3027602-meclisin-bundan-100-sene-once-kabul-ettigi-ama-sakli-kalan-205-adet-kanun-cumhurbaşkanligi- tarafında>), (s.e.t. 05.02.2024).

¹⁰⁷ Düstur, Tertip: 3, Cilt: 4, Sayfa: 146.

¹⁰⁸ Bu kanunların tümüne ulaşmak için bkz. Silay/ İlkorkor/ Güneri vd., 2020.

Hâkimlik ve Hâkim Muavinliği gibi kadrolara yapılan Adliye Tayinleri yayımlanmıştır. Daha sonra “Büyük Millet Meclisi Müzakerelerinin Zabıt Hulasaları” bölümünde TBMM’nin tutanak özetlerine yer verilmiştir.¹⁰⁹

Ek gazete biçiminde tasarlanan Gayr-ı Resmî kısım ise “Lozan Muahedenamesi ve İngiltere”, “Şark Buhranı”, “Amerika’nın Türkiye ile Yeni Münasebatı”, “İtalya ve Yunanistan”, “Curzon-Poincare Mülakatı” gibi dış basından yapılan tercüme haberlerden oluşmaktadır. Halkın dış gelişmeler konusunda bilgilendirilmesi için kullanılan bu kısım, kamuoyu oluşturmaya çalışılması bakımından Takvim-i Vekayi’nin ilk dönemiyle benzerlik göstermektedir. 22 nci sayıyla birlikte toplamda 6 adet Gayr-ı Resmî kısım yayımlanmış olup 3/10/1923 tarihli ve 28 sayılı Resmî Ceride ile bu uygulamaya son verilmiştir.

Resmî Ceride’nin Cumhuriyetin ilanını müteakip yayımlanan 7/11/1923 tarihli 41 inci sayısıyla beraber künyede yer alan TBMM’nin resmî gazetesi olduğu açıklaması yerini “Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Resmî Gazetesidir.” ibaresine bırakmıştır. Bu değişiklik bazı yazarlarca “hükümet sistemindeki anayasal değişikliğin yansıması” olarak görülmektedir.¹¹⁰ Ancak 364 sayılı Teşkilat-ı Esasiye Kanununun Bazı Mevâddının Tadiline Dair Kanunda Türkiye Devleti’nin şekl-i hükümetinin cumhuriyet olduğu ve Türkiye Devleti’nin, Büyük Millet Meclisi tarafından idare olunacağı hükme bağlanmıştır.¹¹¹

Resmî Ceride’nin künyesinde haftada üç kez yayımlanacağı belirtilse de ancak 42 nci sayıya kadar öngörülen yayın düzeni sürdürülebilmiştir. 1924 yılının ortalarına doğru gazetenin yayın düzeni iyice bozulmuş olup bazı aylar ikişer defa yayımlanırken bazı aylar sadece birer defa yayımlanmıştır.

6/6/1925 tarihli ve 197 sayılı İcra Vekilleri Heyetinin Resmi Ceridenin Suret-i Muntazamada Neşir ve Tevzii Hakkında Kararnamesi ile yürürlüğe konulan Resmî Ceride Hakkında Talimatname¹¹² yayımlandıktan sonra yayın düzeni yeniden tesis edilmiş olup aylık ortalama yirmişer sayı yayımlanır hâle gelmiştir. 9 maddeden oluşan bu Yönetmelik ile Resmî Ceride’nin;

1. Büyük Millet Meclisi Matbuat Müdüriyet-i Umumiyesi tarafından BMM Matbaasında basılacağı cuma ve resmî tatil günleri haricinde her gün yayımlanacağı,

2. İçeriğinde kanunların, tüzüklerin, yönetmeliklerin, kararların, sözleşmelerin ve ilanlar ile Büyük Millet Meclisi tutanaklarının yer alacağı,

¹⁰⁹ Resmi Ceride, Tarih: 7 Şubat 1339 (1923), Sayı: 22.

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22T.pdf>

¹¹⁰ Dik, 2009, s. 173.

¹¹¹ Bu isim değişikliğinin, hükümet sisteminin değil de hükümet biçimi değişikliğinin bir yansıması olarak değerlendirilmesi daha isabetli olacaktır.

¹¹² Resmi Ceride, Tarih: 6 Haziran 1341 (1925), Sayı: 109.

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/109T.pdf>

3. Özel ilanların yayımlanmayacağı ve yayımlanacak resmî ilanların satır ücretleri,

4. Abonelik şartları ile devlet dairelerine ihtiyaç duyulan miktarda gazetenin verileceği,

düzenlenmiştir.

Resmî Ceride'nin, 1927 senesi Muvazene-i Umumiye (Bütçe) Kanunu mucibince 1 Haziran 1927 tarihinden itibaren Başvekâlet (Başbakanlık) tarafından basılacağı hükme bağlanmıştır.¹¹³ Bu doğrultuda Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyetine (Başbakanlık Kodifikasyon¹¹⁴ Müdürlüğü); 22/6/1927 tarihli ve 5335 sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararnamesi ile yürürlüğe konulan Resmî Ceride Hakkında Talimatname¹¹⁵ ile Resmî Ceride'yi yayımlama görevi verilmiştir. Yürürlükten kaldırdığı Yönetmelikle benzer hususları düzenleyen bu Yönetmelik, bir öncekinden farklı olarak Resmî Ceride'nin cuma dâhil resmî tatiller hariç her gün yayımlanacağını öngörmüş olsa da yaptığımız tarama sonucunda ilk zamanlarda bu kurala mutlak olarak riayet edilmediği görülmektedir. Nitekim 627 sayılı Resmî Ceride 7 Temmuz 1927 Perşembe, 628 sayılı Resmî Ceride'nin ise cuma günü atlanarak 9 Temmuz 1927 Cumartesi yayımlandığı görülmektedir.

599 uncu sayıya kadar "Resmî Ceride", 600 ilâ 763 üncü sayısına kadar da "Türkiye Cumhuriyeti Resmî Ceride" adıyla yayımlanan gazete, 17/12/1927 tarihinden günümüze kadar da "Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete" adıyla yayımlanagelmiştir.¹¹⁶ Resmî gazetenin bu adı TBMM'de 8 Aralık 1927 tarihinde yapılan bir oturumda yapılan oylama ile belirlenmiştir. Balıkesir milletvekili İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın başını çektiği grup, resmî gazetenin adının "Devlet Gazetesi" olması gerektiği yönünde fikir beyan etmiştir. Ancak Meclisin çoğunluğu Giresun milletvekili Hakkı Tarık Us'un desteklediği "Resmî Gazete" adını benimsemiştir.¹¹⁷ Verdiği takdirde 1927 tarihli TBMM Dâhili Nizamnamesinin (İçtüzük) çeşitli maddelerinde "resmî ceride" tabiri yerine "resmî gazete" tabirinin kullanıldığını belirterek, bu tabirin yer aldığı tüm mevzuatın gözden geçirilerek "resmî gazete" tabirine tahvil edilmesi gerektiğini de vurgulamıştır.¹¹⁸

¹¹³ Resmî Ceride, Tarih: 31 Mayıs 1927, Sayı: 598.

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/598T.pdf> s.70.

¹¹⁴ Bir kamu hizmeti olarak kodifikasyon; usulüne uygun olarak yayımlanan mevzuatın derlenmesi, yürürlükte olanların belirlenmesi, bunların tek bir metinde konsolide edilmesi (birleştirilmesi) ve güncel olarak tutulması işlerini kapsamaktadır.

¹¹⁵ Düstur, Tertip: 3, Cilt: 8, Sayfa: 950-951.

¹¹⁶ Resmî Gazete'nin yeni Türk alfabesiyle basıldığı ilk sayı olan 1 Aralık 1928 tarihli 1054 üncü sayısıyla "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresi "T.C." olarak kısaltılmış ve günümüze kadar da bu şekilde kullanılagelmiştir.

¹¹⁷ TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 3, Cilt: 1, İçtima Senesi: 1, İnikat: 15, 8 Kânunuevvel (Aralık) 1927, s. 91-94.

¹¹⁸ TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 2, Cilt: 32, İçtima Senesi: 4, İçtima: 73, 28 Mayıs 1927, s. 640-641.

Resmî Gazete’de esaslı bir değişiklik de 1/11/1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun kabul edilmesiyle gerçekleşmiştir. Kısa zamanda gerekli teçhizat temin edilerek bu Kanunun kabulünden bir ay sonra 1054 sayılı Resmî Gazete, eski yazı esaslı Osmanlı alfabesi yerine Latin alfabesiyle yayımlanmaya başlamıştır.

25/5/1928 tarihinde 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Suret-i Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun¹¹⁹ kabul edilmiştir. Bu Kanun, 90 yıl boyunca Resmî Gazete’nin içeriğini belirleyecek temel kanuni düzenleme olmuştur. İstikrarlı bir biçimde hükümleri muhafaza edilen 1322 sayılı Kanun; Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine uyum sağlamak amacıyla hazırlanan 703 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile yürürlükten kaldırılana kadar yalnızca üç kez değişikliğe uğramıştır.¹²⁰

Bu Kanun; Resmî Gazete’de yayımlanacak içeriği, Resmî Gazete’nin basımı ve dağıtımını, Düsturların hazırlanmasına ilişkin esasları ve kanunlar ile tüzüklerin yürürlüğe giriş tarihlerini düzenlemiştir. Kanuna göre Resmî Gazete’de

1. Kanunlar, milletlerarası andlaşma ve sözleşmeler, bir kısım imtiyaz sözleşmeleri, kanunların tefsiri, özel af ilanı, cezaların tahfif veya tahvili veya tecili, ammeyi alakadar eden Büyük Millet Meclisi kararları ve meclis zabıtları,

2. Tüzükler,

3. Onay gerektiren memuriyet atamaları,

4. Başbakanlıkça yayımlanmasında fayda görülen Danıştay kararları,

5. İçtihadı birleştirme kararları,

6. Tüzüklerin hükümlerini açıklamak ve kanun ile tüzük hükümlerinin uygulanmasında memura rehber olması amacıyla çıkarılan yönetmelikler,

7. Kanun ve tüzüklerde Resmî Gazete’de yayımlanması gerektiği belirtilen içerikler,

yayımlanır.

Ayrıca Resmî Gazete’de yayımlanan kanunların ve tüzüklerin eğer yürürlük tarihleri belirlenmediyse Resmî Gazete ile neşirini (yayımını) takip eden günün başlangıcından hesap edilmek üzere kırk beşinci günün bitiminden itibaren Türkiye’nin her tarafında aynı zamanda mer’î olacağı (yürürlüğe gireceği) düzenlenmiştir.

Resmî Gazete’yi yayımlamakla sorumlu Başbakanlığın teşkilat boyutundan bir bütün hâlinde bahseden ilk kanun 18/5/1929 tarihli ve 1452 sayılı Devlet Memurları Maaşatının Tevhit ve Teadülüne Dair Kanun

¹¹⁹ Bu kanunun ilk metni için bkz. RG, 04.06.1928, S. 904, s.13.

<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/904T.pdf>

¹²⁰ Bu kanunun yürürlükten kaldırılmadan önceki metni için bkz. Mevzuat Bilgi Sistemi Mülga Mevzuat Bölümü

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1322&MevzuatTur=5&MevzuatTertip=3>

olmuştur. Bu Kanunun eki tablolarında devlet teşkilatında yer alan tüm kamu görevlileri, bağlı buldukları birimler itibarıyla bahsedilmiştir. Resmî Gazete'yi yayımlamakla yükümlü Neşriyat (Yayın) Kalemi, Başvekâlet (Başbakanlık) teşkilatının altında Müdevvenat (Kodifikasyon) Müdürlüğünün altında yer almıştır.

Başbakanlığın ilk teşkilat kanunu ise 24 Mayıs 1933 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. 20/5/1933 tarihli ve 2187 sayılı Başvekâlet Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanunun¹²¹ 7 nci maddesiyle Resmî Gazete'yi yayımlama ve hesaplarını tutma görevi müdürlük şeklinde yeniden organize edilen Neşriyat (Yayın) Müdürlüğüne verilmiştir. 2187 sayılı Kanun, dört yıl sonra 19/4/1937 tarihli ve 3154 sayılı Başvekâlet Teşkilatı Hakkında Kanun¹²² ile yürürlükten kaldırılmış ve Neşriyat Müdürlüğünün görevleri yeni oluşturulan Neşriyat ve Müdevvenat (Yayın ve Kodifikasyon) Müdürlüğüne aktarılmıştır. Neşriyat ve Müdevvenat Müdürlüğü, 23/6/1943 tarihli ve 4443 sayılı Başvekâlet Teşkilatı Hakkında Kanun¹²³ ile Neşriyat ve Müdevvenat Umum Müdürlüğüne (Yayın ve Kodifikasyon Genel Müdürlüğü) dönüştürülmüştür.

Öte yandan, 11/1/1939 tarihli ve 3558 sayılı Devlete Ait Matbaaların Birleştirilmesi Hakkında Kanun¹²⁴ uyarınca tüm devlet matbaaları Ankara'da birleştirilmiş ve Devlet Matbaası Müdürlüğü olarak Başbakanlığa bağlanmıştır. 4443 sayılı Kanunla da Devlet Matbaası Müdürlüğü, Neşriyat ve Müdevvenat Umum Müdürlüğü altında yer almıştır. Bu teşkilat yapısı, 9/3/1954 tarihli ve 6330 sayılı Başvekâlet Teşkilatı Hakkında Kanun¹²⁵ ile de devam ettirilmiştir.

IV. 1961 ANAYASASI SONRASI DÖNEMDE T.C. RESMÎ GAZETE

1961 Anayasası döneminde de 6330 sayılı Kanun uygulanmış ve Resmî Gazete yayın faaliyetleri, Neşriyat ve Müdevvenat Umum Müdürlüğünün Neşriyat Müdürlüğü bünyesinde yürütülmüştür. Devlet Matbaası Müdürlüğü de yerini 10/4/1967 tarihli ve 852 sayılı Kanun¹²⁶ ile Resmî Gazete, düstur ve mevzuat basım ve dağıtım işlerini yapmak üzere Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesine bırakmıştır.

9/5/1970 tarihli ve 7/639 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Resmî Ceride Hakkında Talimatnamede yapılan değişiklikle, Resmî Gazete'nin pazar günleri de yayımlanacağı düzenlenmiştir. Bu değişiklikle Resmî Gazete'nin Neşriyat ve Müdevvenat Genel Müdürlüğü tarafından ulusal bayram ve genel tatil günleri haricinde her gün yayımlanacağı hükme bağlanmıştır.

¹²¹ RG, 24.05.1933, S. 2409. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/2409.pdf>

¹²² RG, 28.04.1937, S. 3591. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/3591.pdf>

¹²³ RG, 29.06.1943, S. 5442. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/5442.pdf>

¹²⁴ RG, 18.01.1939, S. 4114. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/4114.pdf>

¹²⁵ RG, 17.03.1954, S. 8660. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8660.pdf>

¹²⁶ RG, 19.04.1967, S. 12577. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12577.pdf>

1977 yılında Resmî Gazete'nin basım ve içerik düzenlemesinde önemli değişiklikler yapılmış olup bu değişikliklerle, Resmî Gazete'nin yayın ve tertip tarzına ilişkin kullanılan kavramların, başlıkların ve bunların düzenlenme usulünün, Anayasa ve ilgili mevzuatta yer alan kavramlara ve düzene uygunluğunun sağlanması amaçlanmıştır.¹²⁷ 1 Mart 1977 tarihine kadar 24,5*33,5 cm ebadında basılan gazete, bu tarihten itibaren 15865 inci sayısıyla 17,5*25 cm ebadında basılmaya başlamıştır. Günümüzde arşiv amaçlı basılan gazete de bu ebatlardadır.

Ayrıca bu tarihte içerik tasnif sisteminde de değişikliğe gidilmiştir. Daha önce Kanunlar, Kararnameler, Yönetmelikler, İlanlar vs. şeklinde yapılan türe dayalı bölümlendirme yerine güçler ayrılığı ile mevzuat-ilan ayrımını birlikte esas alan Yasama, Yürütme ve İdare¹²⁸, Yargı ile İlanlar şeklinde dört ana bölüme ayrılmıştır. İlk üç bölüm Resmî Gazete'de, Anayasa'nın "Yasama", "Yürütme" ve "Yargı" erkleri olarak düzenlenen üç Anayasal organa uygun şekilde ve aynı sıralama ile düzenlenmiştir. Öte yandan resmî ilanların bir bölümünü oluşturan Resmî Gazete'de yayımlanan ilanlar ile Yasama, Yürütme ve Yargı erklerinin Resmî Gazete'de yayımlanan tüm mevzuat ve kararlarını oluşturan mevzuat bölümü arasında da bir ayrıma gidilmiştir. Böylece günümüzde de kullanılmaya devam eden dört ana bölümlü tasnif sistemi ortaya çıkmıştır.

25/2/1982 tarihli ve 17616 sayılı Resmî Gazete ile şekli yenilikleri tamamlayıcı bir iyileştirme sağlanmıştır. Bu sayıyla ilk defa gazetenin sonuna Resmî Gazete Fihristi adında içindekileri gösteren bir sayfa eklenmiştir.

14/8/1981 tarihli ve 8/3463 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı doğrultusunda Türk Mevzuatının Yönetimi ve Yeniden Düzenlenmesi Uygulama Esasları belirlenmiştir. Bu Esasların Kapsam başlıklı 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi; mevzuatın yayımlanmasına ilişkin kanuni düzenlemelerin tespitini, (e) bendi; mevzuatın yayımlanması ile ilgili ilkelerin tespitini ve (i) bendi de mevzuatın yayım ve dağıtım işlerinin yeniden düzenlenmesini kapsamıştır. Bu karar doğrultusunda çeşitli kamu kurumlarının katılımıyla bir çalışma grubu oluşturulmuş ve çeşitli raporlar hazırlanmıştır.

Bu raporlardan olan Türk Mevzuatının Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili İlkeler ve Öneriler'de yer alan "Kanunlarla Düzenleyici İdari Metinlerin Hazırlanması, Yayımı, Yürürlüğü ve Dağıtımı Hakkında Kanun" tasarısında Resmî Gazete'nin yayın, basım ve dağıtımını da dahil olmak üzere mevzuata ilişkin tüm konularda yetkili olmak üzere Başbakanlık Neşriyat ve Müdevvenat Genel Müdürlüğü ile Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesinin birleştirilerek Yasal Düzenlemeler Genel Müdürlüğü'nün kurulması

¹²⁷ Yaşar Karayalçın, "Resmî Gazete'nin Yeni Şekli Hakkında Notlar", S. 1, 1978, Ankara Barosu Dergisi s. 38-41.

¹²⁸ Duran, Yürütme ve İdare'nin iki ayrı bölüm olması gerektiğini savunup Bakanlıklara ve kamu tüzel kişilerine ait tüm işlemlerin sadece İdare bölümünde yer almasının uygun olacağını belirtmiştir. (s. 14)

öngörülmüştü.¹²⁹ Bu teşkilat yapısına 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle geçilebilmiştir.¹³⁰

Bu raporda yer alan bir diğer konu da hangi yönetmeliklerin Resmî Gazete’de yayımlanacağını belirlenmesidir. O dönemde uygulanan 1961 Anayasası ve 1322 sayılı Kanun uyarınca tüm kamuoyunu ilgilendirmeyen ve bu açıdan da yayımlanmaması gereken birçok yönetmelik Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Bu dönemde, 1961 Anayasası’nın bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin yönetmelik çıkarabileceğini ve bu yönetmeliklerin Resmî Gazete ile yayımlanacağını düzenleyen 113 üncü maddesi uyarınca mahallî idareler tarafından çıkarılan yönetmelikler de Resmî Gazete’de yayımlanmaya başlamıştır. Bununla birlikte birçok belediye Anayasa hükmüne rağmen 1322 sayılı Kanunun belediyelere ait yönetmeliklerin yerelde yayımlanmasını düzenleyen hükmü doğrultusunda hareket etmiştir.¹³¹ Bunun temel nedeni Başbakanlığın tüm ülkeyi ilgilendirmeyen sadece o mahallin sakinlerinin bilmesi yeterli olan kanalizasyon, cenaze işleri, otobüs işletmesi ve toptancı halleri gibi kamu hizmetlerine ilişkin yönetmeliklerin mahallinde yayımlanması gerektiğini savunarak bu tür yönetmeliklere ilan muamelesi yapıp bunların yayımından belli bir ücret talep etmiş olmasıdır.¹³² Yine de bu dönemde mahallî idareler tarafından çıkarılan yönetmelik sayısının fazlalığı, Resmî Gazete’nin içeriğini gereksiz yere şişirmiş olup bu da israfa neden olmuştur.¹³³ 1982 Anayasasıyla bu konuda bir sınırlama getirilmiş ve çıkarılacak yönetmeliklerden hangilerinin Resmî Gazete’de yayımlanacağını kanunun koyacağı esaslar doğrultusunda belirleneceği düzenlenmiştir.

Bu doğrultuda yapılan çalışmalar 24/5/1984 tarihli ve 3011 sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanunun¹³⁴ kabul edilmesiyle nihayete ermiştir. Bu Kanun uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına ait garaj, kantin, lojman, kreş gibi konuları içeren kurumun iç bünyesiyle alakalı talimat mahiyetindeki yönetmeliklerin Resmî Gazete’de

¹²⁹ Türk Mevzuatının Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili İlkeler ve Öneriler Türk Mevzuatının Yönetimi ve Yeniden Düzenlenmesi Projesi Yönetim Kurulu Raporu, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, 1983, s. 127-134.

¹³⁰ Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi ile kapatılan ve mülga Başbakanlık anahizmet birimleri olan Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ile Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü’nün görev ve yetkileri yeni sisteme uyum da dikkate alınmak suretiyle Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının hizmet birimlerinden olan Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

¹³¹ Ahmet Alptekin Duru, “Yerel Yönetimlerce Çıkarılan Yönetmeliklerin Yayım ve Kalite Sorunu”, 5.Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi: Krizler, Belirsizlikler ve Arayışlar Özel Sayısı, 2021, Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s. 155.

¹³² Duru, 2021, s. 156-157.

¹³³ Turgut Tan, “Resmî Gazetede Yayımlanacak Yönetmelikler ve Resmî Gazete Yayınları Üzerine”, C. 18, S.1, 1985, Amme İdaresi Dergisi, s. 65-66.

¹³⁴ Kanunun güncel metni için bkz. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3011&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

yayımlanmayacağı düzenlenmiştir. Ayrıca hizmet alanları mahalli nitelikte olan yerel yönetimlerin sadece o mahallin sakinlerini ilgilendiren ve ulusal kamuoyunun bilmesi gerekmeyen yönetmelikleri de Resmî Gazete'nin kapsamı dışında bırakılmıştır. Hâlen yürürlükte olan bu kanun uyarınca Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin iş birliğine ilişkin olan, bunların yetki ve görev alanlarına ait hükümleri düzenleyen, kamu personeline ait genel hükümleri kapsayan ve/veya kamuyu ilgilendiren yönetmelikleri Resmî Gazete'de yayımlanabilmektedir. Ancak, millî emniyet ve millî güvenlikle ilgili olan ve gizlilik derecesi taşıyan yönetmelikler bu kapsamın dışında bırakılmıştır.¹³⁵

1982 yılında Resmî Gazete'ye gönderilen içeriğin sınırlarının çizilmesi ve kalitesinin artırılması amacıyla Başbakanlık tarafından bir genelge yayımlanmıştır. "Resmî Gazete'de Yayımlanması Gereken Hususlar" konulu 4/10/1982 tarihli ve 1982/80 sayılı Genelgede yayımlanmak ve ilan edilmek üzere Başbakanlığa gönderilen mevzuat ve ilan metinlerinin bir kısmının 1322 sayılı Kanun uyarınca Resmî Gazete'de yayımlanmaması gereken içerik kapsamında olduğu belirtilmiştir. Aynı Genelgeyle gönderilen bazı metinlerin de okunamayacak derecede silik olduğu vurgulanarak kanuni dayanağı olmayan metinler ile silik biçimde gönderilen metinlerin yayımlanmayacağı duyurulmuştur.

8/6/1984 tarihli ve 203 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun¹³⁶ ile Neşriyat ve Müdevvenat Umum Müdürlüğünün adı Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Resmî Gazete'nin yayımlanmasını sağlamak, düsturları ve fihristleri hazırlamak görevleri de bu Genel Müdürlüğe bırakılmıştır.

Resmî Gazete'de yayımlanacak TBMM kararları konusunda 1322 sayılı Kanun "ammeyi alakadar eden Büyük Millet Meclisi kararları" şeklinde bir ifade belirleyerek takdir yetkisini kuruma bırakmıştır. 13/4/1973 tarihli ve 14506 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan TBMM İçtüzüğünde; İçtüzükte değişiklik yapılmasına ve kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimine, tatil ve ara vermeye ve seçimlerin yenilenmesi veya geriye bırakılması ve ara seçime ilişkin kararlar gibi birçok kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı öngörülmüştür. Öte yandan mezkûr İçtüzüğün 182 nci maddesinde ise Meclis kararlarından hangilerinin Resmî Gazete'de yayımlanacağı konusunun Başkanlık Divanının hazırlayacağı bir yönetmelikle ayrıca belirleneceği düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, 1/10/1989 tarihli ve 20299 sayılı Resmî Gazete'de Resmî Gazetede Yayımlanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları; Meclisin Yaptığı Seçimlerin Sonuçları; Başkanlık Divan Kararları Hakkında Yönetmelik yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik ile TBMM kararlarından hangilerinin yayımlanacağı sayılarak Resmî Gazete'de yayımlanacak Meclis kararları netleşmiştir.

1995 yılına kadar, 1322 sayılı Kanun uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilen gazetelerin abonelik ve posta bedelleri Başbakanlık

¹³⁵ Tan, 1985, s. 65-66.

¹³⁶ RG, 19.10.1984, S. 18550. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18550.pdf>

bütçesinden karşılanmaktaydı. 27/6/1996 tarihli Başbakanlık Genelgesiyle cari yıl Bütçe Kanununun Uygulanmayacak Hükümler bölümünde düzenleme yapılarak gönderilen Resmî Gazete'nin abonelik ve posta bedellerinin ilgili kamu kurumundan alınacağı ve bu uygulamanın her sene yenilenerek sürdürüleceği duyurulmuştur.

1 Ocak 1994 tarihinde Resmî Gazete ilk defa bilgisayar üzerinden TAM Bilgi İletişim adıyla kayıtlı bir özel girişim tarafından yayımlanmaya ve 10 Nisan 1997 tarihinde ise Elektronik Resmî Gazete servisi internet sayfalarını sunulmaya başlamıştır. Bu şirket yaklaşık 25 personelle Resmî Gazete'nin basılı nüshasını günlük olarak manuel şekilde bilgisayar ortamına aktarmıştır. 2000'li yılların ortalarına kadar düzenli şekilde faaliyet gösteren bu hizmet, "www.rega.com.tr" adresi üzerinden kullanıma sunulmuştur.

Başbakanlık, 16 Eylül 1997 tarihinde TAM Bilgi İletişim şirketine mevcut Resmî Gazete abonelerini azalttığı ve elektronik Resmî Gazete çalışmalarını olumsuz etkilediği gerekçesiyle dava açmıştır. 14/9/1999 tarihli ve E:1997/641; K:1999/589 sayılı kararında Kadıköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi, "bilgisayar klavyesi ile yeniden yazma suretiyle elektronik ortamda elektronik resmî gazete olarak yayımlanması eyleminin hukuka aykırı nitelikte olmadığı" gerekçesiyle davayı reddetmiştir.

22/2/2000 tarihli Başbakanlık Genelgesi, Resmî Gazete'nin kamu tarafından internet üzerinden yayıma hazırlanma sürecinde olduğunu göstermiştir. Bu Genelgeyle kamu kurum ve kuruluşları tarafından Resmî Gazete'de yayımlanmak üzere gönderilen metinlerin bilgisayar ortamında hazırlanması gerektiği bildirilmiştir. Bu Genelge ekinde Resmî Gazete'de yayımlanacak metinlerin bilgisayar ortamında düzenlenmesi ve diskette gönderilmesi gibi içeriklerin hızlı ve hatasız yayımlanabilmelerini temin edecek usul ve esaslar yer almıştır. Metinlerin diskette bilgisayar ortamında talep edilmesi de Resmî Gazete'nin internet üzerinden yayımlanabilmesini kolaylaştırmıştır.

Nitekim 27 Haziran 2000 tarihinde Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından Başbakanlık Bilgi İşlem Başkanlığı desteğiyle Resmî Gazete Bilgi Sistemi kullanıma açılmıştır. Basılı Resmî Gazete'nin eş zamanlı olarak elektronik ortama aktarılmasıyla oluşturulan sisteme "www.rega.basbakanlik.gov.tr" adresinden erişim sağlanmıştır. Daha sonraları erişim adresi "www.resmigazete.gov.tr" olmuştur. Sade bir dizayna sahip internet sitesinde Resmî Gazete başlığının sol altında "Bugün", "Fihrist Arama", "Son Mükerrer", "Arşiv", "Mükerrer Resmî Gazeteler", "Bugünkü İlan", "İlanlar Arşivi", "Duyurular" ve "Ana Sayfa (Başbakanlık)" sekmeleri yer almıştır.

Resmî Gazete internet sitesinin ilk arayüzü 2006 yılının ortalarına kadar kullanılmıştır. Bu süreçte Resmî Gazete internet sitesini yaklaşık 20 milyon kullanıcı ziyaret etmiştir. Bu da yıl başına ortalama 3,5 milyon ziyaretçi anlamına gelmektedir. 2006 yılı basılı Resmî Gazete abone sayısının 9006 olduğu düşünülürse¹³⁷ elektronik resmî gazeteye ilginin çok fazla olduğu görülmektedir.

¹³⁷ 2006 Yılı Faaliyet Raporu, Yayımlanmamış Rapor, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 2007, s. 16.

2/6/2006 tarihinde geçilen yeni arayüz ise dönemin yazılım teknolojisindeki gelişmelerine ayak uydurularak oldukça fonksiyonel ve kullanıcı dostu bir tasarımla erişime açılmıştır. Kırmızı zemin üzerine beyaz font ile yazılan Resmî Gazete başlığının önünde ay-yıldız konularak sitenin resmîliği/millîliği vurgulanmıştır. Resmî Gazete başlığının sol altında “Ana Sayfa”, “Bugün”, “Kelime Arama”, “Gelişmiş Arama”, “Arşiv”, “Son Mükerrer Gazete”, “Mükerrer Arşivi”, “Duyurular” ve “Yardım” sekmeleri yer almıştır. Ön kısmında ise “Yargı İlanları”, “Artırma, Eksiltme ve İhale İlanları”, “Çeşitli İlanlar”, “Kurlar ve Senet Değerleri” ve “Resmî Gazete ile İlgili Bilgiler” kısa yolları konulmuştur. Bu arayüz, ufak değişikliklerle 20 Şubat 2019 tarihinde Resmî Gazete internet sitesi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra yenileninceye kadar varlığını sürdürmüştür.

2004 yılına girerken Resmî Gazete'nin ilanlar bölümünün içeriğinde önemli bir değişiklik gerçekleşmiştir. Öncesinde Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları mal alımları, hizmet alımları ve danışmanlık hizmet alımları ile yapım işlerine yönelik ihaleye ilişkin her tür ilan Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Ancak, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanun ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ihale ilanlarına ilişkin bir ek madde getirilmiştir. Bu ek madde uyarınca 1/1/2004 tarihinden itibaren ihale ilanlarının, Kamu İhale Kurumu tarafından çıkarılacak olan Kamu İhale Bülteninde yayımlanması zorunlu tutulmuştur. Böylece Resmî Gazete'nin ihale ilanları bölümünde sadece mezkûr kanun kapsamı dışında olup da duyurulması gereken ilanlar kalmıştır.

2009 yılında Resmî Gazete'nin yayın düzenine ilişkin yeni bir düzenleme yapılmıştır. 18/5/2009 tarihli ve 2009/15012 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan kararın ekindeki yönetmelik değişikliğiyle¹³⁸ artık gerekli hâllerde ulusal bayram ve genel tatil günlerinde de Resmî Gazete'nin yayımlanabilmesinin önü açılmıştır.

2009-2010 yılları arasında Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından hizmet alımı yöntemiyle e-Resmî Gazete Arşiv Projesi gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile 7/2/1921 ilâ 27/6/2000 tarihleri arasında yayımlanmış 1025 cilt içindeki basılı 24.091 sayıdan oluşan yaklaşık 950.000 sayfalık Resmî Gazete, elektronik ortama aktarılmış, tanımlı alanlar üzerinden fihristlenmiş ve depolanmıştır. Bu proje neticesinde Osmanlıca yayımlanan ilk 1053 sayı haricindeki tüm Resmî Gazeteler aranabilir PDF dosyası hâline getirilmiştir. Öte yandan arkasında fihristi olmayan Osmanlıca yayımlananlar da dâhil olmak üzere 25 Şubat 1982 tarihine kadar yayımlanan 17.261 gazetenin fihristi hazırlanmış ve ilgili içeriğe giden linkler eklenmiştir. Tüm Resmî Gazetelerin fihrist ve diğer verileri mevcut sisteme MS SQL veri tabanı üzerinden girilmiştir.¹³⁹

Bu projenin hazırlık ve fizibilite çalışmaları 2007 yılında başlatılıp 2008 yılında tamamlanmıştır. Eylül 2009'da çıkılan ihaleyi kazanan

¹³⁸ RG, 05.06.2009, S. 27249.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090605-8.htm>

¹³⁹ 2010 Yılı Faaliyet Raporu, Yayımlanmamış Rapor, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 2011, s. 12.

yüklenici firma işe başlamış ve Ağustos 2010'da işi teslim etmiştir. Resmî Gazete'nin eski baskılarının teknoloji ve dil bakımından farklılık göstermiş olması geniş kapsamlı bu projenin unsurlarından olan dizgi, tarama ve tashih işlerini zorlaştırmıştır. Süreç boyunca Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü personelerinden oluşturulan proje denetim ve kontrol grupları vasıtasıyla yüklenici firmanın bitirdiği sayfalar gazete bazında sürekli biçimde denetlenmiş ve bulunan hatalar listelenerek düzeltilmesi amacıyla yüklenici firmaya iletilmiştir. Elektronik ortama aktarılan tüm Resmî Gazeteler 2010 yılının sonlarında Resmî Gazete sistemine atılmıştır.¹⁴⁰

2014 yılında, e-Resmî Gazete Arşiv Projesi ile test amaçlı çıkarılan Resmî Gazete mobil uygulamasının bilinirliğini ölçmek ve Resmî Gazete internet sitesine ilişkin kullanıcı taleplerini almak amacıyla Resmî Gazete internet sitesi üzerinden 10 soruluk bir anket yapılmıştır. 16 Haziran 2014 ile 7 Temmuz 2014 tarihleri arasında 2484 kişinin katıldığı bu anket sonucunda bir yandan erişimi kolaylaştırmak için yapılan uygulamaların bilinirliği kontrol edilmiş, öte yandan da Resmî Gazete internet sitesi hakkında kullanıcıların talepleri toplanmıştır.¹⁴¹

Ankette, Resmî Gazete'nin Osmanlıca ilk 1053 sayısı haricindeki tüm sayılarının aranabilir PDF formatında sisteme atılmasını sağlayan e-Resmî Gazete Arşiv Projesinin bilinirliğini ölçmek amacıyla "7/2/1921 tarihinden itibaren bütün Resmî Gazetelere ulaşabileceğinizi biliyor musunuz?" sorusuna yer verilmiştir. Bu soruya %76 oranında verilen olumlu yanıt, kullanıcıların önemli bir çoğunluğunun bu proje sonuçlarından haberdar olduğunu göstermiştir.¹⁴²

Öte yandan, anket sonucunda mobil uygulamanın pek bilinmediği anlaşılmıştır. Nitekim ankette yer alan "Resmî Gazete'nin bazı cep telefonları ve tablet bilgisayarlarda uygulanmak için hazırlanan uygulamasını nasıl buluyorsunuz?" sorusuna yüzde 56 oranında "Fikrim Yok" yanıtı verilmiştir. Diğer cevaplarla birlikte düşünüldüğünde hazırlanan mobil uygulamanın pek kullanışlı olmadığı ve bilinmediği ortaya çıkmıştır.¹⁴³ Bu konuda yıllarca önemli bir gelişme olmamış; mobil uygulama atıl kalmış; test uygulamada kapsamlı bir çalışma gerçekleştirilmemiş; tüm mobil cihazlarda çalışan ve geniş fonksiyonları bünyesinde taşıyan Resmî Gazete uygulaması ancak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra yapılabilmektedir.

Sonuç raporunda yukarıdakilere ek olarak kullanıcıların; Resmî Gazete internet ana sayfasının ve yazılım altyapısının teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncellenmesi, arama fonksiyonlarının kullanıcı dostu hâle getirilmesi, içeriklerin metin formatında kaydedilebilmesi ve Osmanlıca

¹⁴⁰ 2010 Yılı Faaliyet Raporu, s. 12-13.

¹⁴¹ Resmî Gazete Anketi Sonuç Raporu, Yayınlanmamış Rapor, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Ankara, 2014, s. 1.

¹⁴² Resmî Gazete Anketi Sonuç Raporu, s. 2.

¹⁴³ Resmî Gazete Anketi Sonuç Raporu, s. 3.

yayımlanan gazetelerin tercüme edilerek kullanıma açılması vb. talepleri olduğu belirtilmiştir.¹⁴⁴

V. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDEN GÜNÜMÜZE T.C. RESMÎ GAZETE

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş için gerekli değişiklikleri yapmak amacıyla yürürlüğe konulan kanuni düzenlemelerden en önemlisi 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamedir¹⁴⁵. Bu KHK'nın 218 inci maddesiyle Başbakanlık merkez teşkilatı, 228 inci maddesiyle de Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi kapatılmıştır. 703 sayılı KHK sadece Resmî Gazete'den sorumlu Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü ile baskı işlerini yürüten Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünü kapatmakla kalmamış aynı zamanda Resmî Gazete'yi düzenleyen 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanunu da yürürlükten kaldırmıştır.

Mezkûr KHK'nın Resmî Gazete başlıklı geçici 15 inci maddesiyle Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (CBK) ile yeni bir düzenleme yapıncaya kadar 1322 sayılı Kanunun hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı KHK'da geçiş sürecini düzenlemek amacıyla mevzuatta Başbakanlığa yapılan atıfların Cumhurbaşkanlığına yapılmış sayılacağı da öngörülmüştür. Böylece 703 sayılı KHK'nın yayımlandığı 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren bu geçiş hükümleri uyarınca Resmî Gazete'nin yayımlanması görevi Cumhurbaşkanlığına devredilmiştir.

10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde Resmî Gazete'nin yayımlanmasını sağlamak görevi Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının hizmet birimlerinden olan Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu Genel Müdürlük içinde de Resmî Gazete işleri Temmuz 2018'den Ocak 2022'ye kadar Yayın Dairesi bünyesinde yürütülmüş olup sonrasında ise Yayın Dairesinin Mevzuat İnceleme Dairesiyle birleşmesinden oluşan Mevzuat İnceleme ve Yayın Dairesi bünyesine geçmiştir.

Mezkûr 1 sayılı CBK ile Resmî Gazete çıkarma görevi Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğüne verildikten hemen sonra gazetenin içeriği ile yayımlanma usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de 10 sayılı Resmî Gazete Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlanmıştır. 90 yıllık süreç boyunca

¹⁴⁴ Resmî Gazete Anketi Sonuç Raporu, s. 5.

¹⁴⁵ 703 sayılı KHK ile yapılan değişikliklerin tamamının maddeler esas alınmak suretiyle hazırlanan ayrıntılı özetleri için bkz. Yasin Söyler/Muhammet Atabey, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Külliyatı Özeti (09.07.2018 - 03.03.2023), Adalet Yayınevi, Ankara, 2023, s. 84-160.

Resmî Gazete'yi düzenleyen 1322 sayılı Kanunun yerini bıraktığı Resmî Gazete'yi derli-toplu bir biçimde ele alan bu CBK ile aşağıdaki konular düzenlenmiştir:

1. Resmî Gazete'nin internet ortamında yayımlanacağı düzenlenerek dijitalleşme şeklinde kendini gösteren küresel eğilime uyum sağlanması temin edilmiş olup gerekli hâllerde ve arşiv amaçlı sınırlı sayıda basılabileceği öngörülmüştür.

2. Yayın düzeni konusunda süreç içerisinde yapılan değişikliklerle gelinen durum aynı şekilde benimsenmiş olup gazetenin ulusal bayram ve genel tatil günleri haricinde her gün yayımlanacağı ama gerekli hâllerde bu günlerde de yayımlanabileceği düzenlenmiştir.

3. Resmî Gazete'de yayımlanacak içerik tek tek sayılmış ve yayımlanmasına lüzum görülen hususların Cumhurbaşkanlığınca belirleneceği düzenlenmiştir. Böylece oluşabilecek bir boşluğa yer bırakılmadığı gibi kamuoyuna duyurulması önem arz eden içerik için Cumhurbaşkanlığına takdir yetkisi verilmiştir.

4. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından Resmî Gazete'de yayımlanmak üzere gönderilen yönetmelik, tebliğ gibi düzenleyici işlemlere ilişkin taslakların; Anayasaya, kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine, genel hukuk kurallarına, Cumhurbaşkanı programı ile kalkınma plan ve programlarına uygunluğu yönünden inceleneceği düzenlenmiştir. Öte yandan üniversiteler ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından hazırlanan aynı tür mevzuat taslaklarının ise sadece Anayasa ve diğer mevzuata uygunluğu yönünden inceleneceği öngörülmüştür. Böylece bu tür mevzuata ilişkin taslakların, Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü Mevzuat İnceleme ve Yayın Dairesi tarafından şekil, usul ve esas bakımından incelenebilmesinin ve uygun bulunmayan veya hukuka aykırı olduğu belirlenenlerin kurumuna iade edilebilmesinin açık dayanağı oluşturulmuştur.

5. Yayın araçlarının taşraya ulaştırılmasında zorluklar yaşandığı 20. yüzyılın başlarında bir tedbir niteliğinde benimsenen yürürlüğe giriş tarihi bulunmayan mevzuatın yayımından sonraki günden başlamak üzere 45 gün sonra yürürlüğe gireceği ilkesinden vazgeçilmiş ve Resmî Gazete'de yayımlanan mevzuatta hüküm bulunmadığı hâllerde yayımlanma tarihinin esas alınacağı düzenlenmiştir.

6. Asli bir düzenlemede ilk defa Mevzuat Bilgi Sisteminden bahsedilmiş ve bir maddeyle düzenlenmiştir.

7. Bu CBK'nın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan bir yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

Yukarıdaki 7 nci madde doğrultusunda 22/11/2018 tarihli ve 358 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Resmî Gazete Hakkında Yönetmelik¹⁴⁶

¹⁴⁶ RG, 23.11.2018, S. 30604. Bu Yönetmeliğin güncel metni için bkz. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=358&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>

yayımlanmıştır. Genel itibarıyla 10 sayılı CBK'da yer alan hükümleri koruyan Yönetmelik ile aşağıdaki konular daha detaylı düzenlenmiştir:

1. Basılı ortamda yayımlanan Resmî Gazete'nin, internet sitesi üzerinden yayımlananla aynı hukuki statüye sahip olduğu belirtilerek esas yayımlanma biçiminin internet üzerinden olduğu kabul edilmiştir. Öte yandan arşiv amacıyla ve gerekli hâllerde kamu kurumları için Resmî Gazete'nin sınırlı sayıda basılmasının mümkün olduğu belirtilmiştir. İnternet üzerinden yayımlanan gazeteye erişim ücretsizken, basılı Resmî Gazete'nin sayfa ücreti her yıl İdari İşler Başkanlığı tarafından belirlenmektedir.

2. Bu Yönetmelikle bir mevzuatta ilk defa mükerrer resmî gazete uygulaması açık bir hükümle düzenlenmiştir. Zorunluluk arz eden acil durumlarda aynı gün içinde aynı sayıyı taşımak kaydıyla birden fazla Resmî Gazete çıkarılabilmektedir. "Mükerrer" şerhi verilerek yayımlanabilen bu tür gazetelere mükerrer Resmî Gazete denilmektedir. Mükerrer şerhiyle ilk gazete 1 Mayıs 1927 tarihinde Mükerrer 588 inci sayı olarak yayımlanmıştır. Yayımlanan ilk mükerrerden sonra gelenlere ise sırasıyla ikinci mükerrer, üçüncü mükerrer şeklinde sayılar verilmektedir.

3. Yönetmelikle Resmî Gazete'de yayımlanacak metinlerin yayımlanma sırası ile gazetenin tertibi ve bölümlerine ilişkin hususların Genel Müdürlük tarafından belirleneceği öngörülmüş olmasına rağmen 1977 yılından beri kullanılan tertip tarzı ve bölümlendirmeye devam edilmiştir.

4. Resmî Gazete'de yayımlanan metinlerde hata çıkması durumunda, söz konusu hata ilgili kamu kurumundan kaynaklanıyorsa düzeltme metninin Genel Müdürlüğe gönderilerek; hata Genel Müdürlükten kaynaklanıyorsa düzeltme metninin re'sen düzeltilerek Resmî Gazete'de yayımlanması öngörülmüştür.

5. Resmî Gazete'de yayımlanan kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, yönetmelikler, tebliğler ve diğer düzenleyici idari işlemlerin tek metin hâlinde güncel olarak tutulduğu Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sisteminde yer alan metin ile Resmî Gazete'de yayımlanan metin arasında farklılık bulunması hâlinde Resmî Gazete'de yayımlanan metnin esas alınacağı düzenlenmiştir. Ayrıca mevzuata ilişkin olarak mahkemeler tarafından verilen yürütmeyi durdurma ve iptal kararlarının Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemine işlenmek üzere davada taraf olan ilgili kamu kurumlarınca Genel Müdürlüğe gönderilmesi öngörülmüştür.

6. Yönetmelik ile kanunlarda, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde ve Cumhurbaşkanlığı kararı ile yürürlüğe konulan mevzuatta belirlenmiş ilanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımına ilişkin tüm ilanlarının Resmî Gazete'de yayımlanacağı belirtilmiştir. Öte yandan Genel Müdürlüğe takdir yetkisi verilerek yukarıdaki kıstaslara uygun olmasa dahi Genel Müdürlükçe uygun görülen resmî ilanların da yayımlanabileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, Yönetmelikte, ilgili kamu kurumu tarafından resmî ilan yayımlanması istenen tarihten en az 5 gün önce, resmî olarak Genel Müdürlükte olmasını temin etmeleri düzenlenmiştir.

Mezkûr Yönetmelikle ayrıca ilanlardan alınacak ücretlere ilişkin tarifinin Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı tarafından; ilanlara ilişkin

usul ve şekil şartlarının da Genel Müdürlük tarafından belirleneceği öngörülmüştür.

Bu hükme dayanılarak 22/12/2018 tarihli ve 30633 sayılı Resmî Gazete’de Resmî Gazete İlan Ücret Tarifesi¹⁴⁷ yayımlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı tarafından yürütülen bu Tarife ile yayımlanacak ilanların ücretlendirilmesi, ödeme esasları ve cari yıl satır ücreti ile sayfa düzeni ve ilanların resmî yazıyla gönderilme usulleri düzenlenmiştir. Ayrıca bu Tarife ile resmî yazışma mevzuatına, yazım kurallarına veya Tarife ile belirlenen yukarıdaki usul ve esaslara uygun gönderilmeyen ilanların iade edileceği hükme bağlanmıştır.

Resmî Gazete mevzuatı yeni sisteme uyumlu hâle getirildikten sonra, teknik iyileştirmelere yoğunlaşmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak 20 Şubat 2019 tarihinde Resmî Gazete internet sitesi arayüzü yenilenmiş ve arama ile arşiv fonksiyonları daha etkin ve kullanıcı dostu hâle getirilmiştir. İnternet sitesine resimli yardım bölümü eklenerek yeni özelliklerle karmaşıklaşan arama fonksiyonlarının kullanımı açıklanmış ve “Bize Ulaşın” formu eklenerek kullanıcıların karşılaştığı sorunları internet sitesi üzerinden iletme imkânı sağlanmıştır.

10 Temmuz 2019 tarihinde de Resmî Gazete’nin mobil uygulaması hem IOS hem de Android telefon ve tabletler için “T.C. Resmî Gazete” adıyla kullanıma sunulmuştur. Resmî Gazete internet sitesinin tüm özelliklerinin aktarıldığı bu uygulama, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının kendi personeli tarafından hazırlanmıştır.

Ocak 2024 itibarıyla 443.103 kez indirilen bu uygulama 3 ana bölümden oluşmaktadır:

1. Başlık bölümünde ortada Resmî Gazete’nin basılabilir PDF formatındaki nüshasının yer aldığı “PDF Görüntüle” butonu ve önceki ve sonraki sayfaya gitme imkânı sağlayan yönlendirme okları bulunmaktadır. Sağ tarafta bulunan “Takvim” bölümünden ise istenilen günün Resmî Gazetesine ulaşılabilmektedir.

2. İkinci bölüm olan ana menüye solda bulunan menü butonuna tıklanarak erişilmektedir. Menüden, “Bugün, Arama (Genel, Arşiv, Mükerrer), Son Mükerrer, Resmî Gazete Tarihçesi, Resmî Gazete Mevzuatı, Web Görünümü, İletişim Bilgileri ve Yardım” başlıklarına ulaşılabilmektedir.

3. Üçüncü bölüm olan ana gövde, aramaların sınırlandırılıp, daha sade sonuçlar elde edilmesini sağlayan “Tüm Kategoriler-Zaman Aralığı” ve içinde bulunulan gün yayımlanan “Resmî Gazete İçeriği” olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

23 Mart 2021 tarihinde Resmî Gazete mobil uygulamasına bildirim özelliği de eklenmiştir. Resmî Gazete yayımlandığı zaman mobil cihazlara otomatik olarak bildirim gönderilmektedir. Bu sayede Resmî Gazete yayımlanır yayımlanmaz kullanıcılara bildirim gönderilmesiyle öncesinde

¹⁴⁷ Resmî Gazete İlan Ücret Tarifesi ile diğer temel Resmî Gazete mevzuatının güncel hâline, Resmî Gazete internet sitesinde yer alan Resmî Gazete Mevzuatı bölümünden erişilebilir.

olduğu gibi 00:00'dan sonra uygulamanın defaatle kontrol edilmesine gerek kalmamış ve kullanıcılara büyük bir kolaylık sağlanmıştır.

Ekim 2019'da ise Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü tarafından erişilemeyen eski sayılara ilişkin tamamlayıcı bir proje başlatılmıştır. 2010 yılında elektronik ortama aktarılan ancak Latin alfabesine çevrilmeyen Osmanlı Türkçesi ile yayımlanmış resmî gazeteleri konu edinen proje ile; Resmî Gazete'nin 1/11/1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun yürürlüğü girdiği 1 Aralık 1928 tarihine kadarki dönemde Osmanlı Türkçesi (eski alfabe) ile yayımlanan ilk 1053 sayısının transkribe edilmesine amaçlanmıştır. Ayrıca, başta mevzuat alanında kültür mirası korunarak geleceğe aktarılması olmak üzere hukuk, tarih, edebiyat, siyaset ve yönetim alanlarında faaliyet gösteren araştırmacılara, Millî Mücadele ve genç Cumhuriyet dönemi özelinde kaliteli, kolay ve hızlı bir şekilde hizmet verilebilmesi de bu projenin diğer amaçlarındandır.

Resmî Gazete'nin yüzüncü yılı olan 7 Ekim 2020 tarihinde Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olan bu 1053 adet gazete, Resmî Gazete internet sitesi arşivine yüklenmiştir. 7/2/1921 ilâ 29/11/1928 tarihlerini kapsayan bu dönemde basılan 7358 sayfadan oluşan bu gazetelere hem internet sitesinde hem de mobil uygulamada yer alan "Arşiv" bölümünden aranan gazetenin tarihi ya da sayısı yazılarak "Günümüz Türkçesi"¹⁴⁸ butonundan erişilebilmektedir.

Ayrıca, Resmî Gazete'nin yüzüncü yılı münasebetiyle Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü tarafından "İstiklâl Harbi Döneminde Resmî Gazete'de Yayımlanamayan 205 Kanun" adlı bir eser yayımlanmıştır. Bu eserde; Millî Mücadele'nin en önemli dönemini barındıran 1921-1923 yılları arasında TBMM tarafından kabul edilmiş ancak Resmî Gazete çıkarılmadığı için yayımlanmadan yürürlüğe girmiş 134 ilâ 338 sayılı 205 adet Kanuna ilişkin Osmanlıca ve Latinize çeviri metinleri, künyeleri, özet niteliğinde konuları ve TBMM tutanaklarından alınmış birkaç sayfalık derleme yer almaktadır. TBMM tutanaklarından alınan bu derlemeler milletvekillerinin konuşmaları, kanun gerekçeleri, teklif yazıları, tabip raporları, Meclis'e çağrılan bürokratların açıklamaları gibi içeriklerden oluşmaktadır. Bu eser ile hem I. Dönem TBMM üyelerinin ne kadar donanımlı olduğu gösterilmekte hem de yüz yıl öncesiyle bu dönem arasında bir bağ kurulmaya çalışılmaktadır. Bu eser; "hukuk, ekonomi ve siyaset tarihimiz bakımından büyük önem taşıyan kaynak bir kitap" olarak nitelendirilmektedir.¹⁴⁹

13 Ocak 2022 tarihinde Resmî Gazete erişimine ilişkin bir çalışma başlatılmıştır. Bu çalışmayla görme engelli kullanıcıların T.C. Resmî Gazete internet sitesi ile mobil uygulamasına erişimini kolaylaştırmak amacıyla form elemanları, navigasyon butonları ve imaj etiketleri üzerinde iyileştirme yapılarak bunlar görme engelli kullanıcıların kullandığı okuma programlarına uyumlu hâle getirilmiştir. İnternet sitesi ve mobil uygulama görme engelli kullanıcılara uygun hâle getirilse de Resmî Gazete'de

¹⁴⁸ "Günümüz Türkçesi" ibaresi internet sitesinde ve uygulamada dikkat çekmek için kullanılmış olup amaç günümüz alfabesi olan Latin alfabesine işaret etmektir.

¹⁴⁹ Bardakçı, 2021.

yayımlanan içeriğin tümünün okunabilir metin olması konusunda önemli engeller bulunmaktadır. Resmî Gazete'nin mevzuat ve/veya ilan bölümlerinde çok sayıda kamu kurum ve kuruluşunun içerikleri yer almaktadır. Metin güvenliğinin ve ilgili içeriğin zamanında yayımlanmasının sağlanması gerekçesiyle bu kurumlar metinlerini fiziki olarak göndermektedir. Bu konuda merkezî bir entegrasyon için teknolojik gelişmeler takip edilmekte ve alternatif çözümler üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

SONUÇ

Antik Roma'da ortaya çıkan resmî gazete kurumu, 19. yüzyılın başında Batılılaşma hareketleri sırasında hayatımıza girmiştir. Ancak, Padişah II. Mahmut 1831'de Takvim-i Vekayi adıyla resmî gazeteyi inşa ederken sadece Batılılaşma saikiyle hareket etmemiş, aynı zamanda kendi valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın 3 yıl önce Mısır'da çıkardığı resmî gazete olan Vekayi-i Mısıriye'den de etkilenmiştir.

Yaklaşık 90 yıl kadar yayımlanan Takvim-i Vekayi, çeşitli dönemlerde inkitaya uğrasa da zengin bir yayın kültürü oluşturmuş ve bunu genç Cumhuriyete aktarmıştır. Bu mirası devralan ve sırasıyla Ceride-i Resmîye ve Resmî Ceride adlarıyla yayımlanan T.C. Resmî Gazete, yüz yılı aşkındır yayımlanmaya devam etmektedir. T.C. Resmî Gazete, bu süreçte sahip olduğu kadim ve zengin kültürün etkisiyle yayın hayatını sürekli, düzenli ve etkili bir şekilde devam ettirmiştir. Bu istikrar, Resmî Gazete'nin hem devletin kurumları arasında hem de kullanıcılarının nezdinde saygın bir yerde bulunmasına katkı sağlamıştır. Bu sayede Resmî Gazete, 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilirken yayımına aralıksız devam edebilmiş ve yeni sisteme teşkilat ve uygulamasıyla en hızlı adapte olan yapılar arasına girmiştir.

Resmî Gazete tüm kamu kurumları ile iletişim hâlinde olması hasebiyle de çok önemli bir fonksiyon icra edegelmiştir. Resmî Gazete sadece TBMM, Anayasa Mahkemesi ve bakanlıklar gibi merkezî kamu kurumlarıyla değil yayımlanacak içerik kapsamında bankalar, taşradaki müdürlükler, ilçe belediyeleri gibi kamu kurum ve kuruluşlarıyla da iletişim hâlinindedir.

Kuruluşundan bu yana resmî ilanların yayımlanması yoluyla da kuvvetlenen Resmî Gazete teşkilatı ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki bu resmî iletişim ağı geniş bir etki alanına sahiptir. Öncesinde mülga Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü uhdesinde yürütülen kamu kurum ve kuruluş ilanlarının yayımlanması hizmeti, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü'nün bünyesine dâhil edilmiştir. Resmî Gazete'de yayımlanan ilanlara gösterilen bu önem, söz konusu ilanların içerik ve şekil şartlarına ilişkin yeni düzenlemeler yapılarak devam ettirilmiştir. Bu da resmî gazete yönetiminin, tüm kamu kurum ve kuruluşlarıyla daha bütüncül, geniş ve doğrudan bir iletişim ağına sahip olmasını sağlamıştır.

Resmî Gazete'nin kullanıcılarıyla da proaktif bir etkileşimi bulunmaktadır. Yeni hükümet sistemine geçildikten sonra kullanıcı

taleplerine cevap verebilmek amacıyla Resmî Gazete internet sitesine ve mobil uygulamasına “Bize Ulaşın” bölümü eklenmiştir. Bu mesajlara aynı gün içerisinde dönülerek kullanıcı gerçek ve tüzel kişilerle de bir iletişim ağı oluşturulmuştur. Ayrıca, mobil uygulamaya Resmî Gazete’nin yayımlandığı zamanı haber veren bir bildirim özelliği eklenerek bu etkileşimin zaman sınırı da ortadan kaldırılmıştır. Böylece Resmî Gazete hem günün başlangıcındaki normal sayılarında hem de gün içerisindeki mükerrer sayılarında yayımlanır yayımlanmaz kullanıcıya haber verme yoluyla ulaşabilmektedir.

Yukarıdaki gelişmelerle kamusal alana daha kolay erişebilen Resmî Gazete’nin salt idari bir vasıta olarak kendini tanımlayıp hâlâ bu sınırların içinde kalmaya çalışmada ısrar etmesi şaşırtıcıdır. Bu çalışmada da işlediğimiz üzere açıkça kabul edilmese de Resmî Gazete siyasi alanla hep iç içe olmuştur. Buradaki kastımız parti siyaseti olmayıp Resmî Gazete’nin yayın ağı ve verileri doğrultusunda kamu politikaları alanında etkin kullanılmasıdır. Kamu politikalarının belirlenmesi ve yapımı süreçlerinde Resmî Gazete’ye etkin bir rol verilip verilmemesi ve Resmî Gazete’nin idari ve siyasi dikotomi arasında nasıl konumlanması gerektiği konularında akademik ve mesleki çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Resmî Gazete, kuruluşundan bu yana gelişime açık bir anlayış benimsemiştir. Bu anlayışa uygun biçimde Resmî Gazete; 8 Eylül 2004 tarihinde kurulan ve 39 üyesi bulunan Avrupa Resmî Gazeteler Forumunun (European Forum of Official Gazettes) toplantılarına gözlemci üye sıfatıyla düzenli olarak katılmaktadır. Avrupa ülkelerinin ilgili kamu kurumları ile Avrupa Birliği Yayın Ofisinin yer aldığı bu toplantılarda, Resmî Gazete ile Mevzuat Bilgi Sistemi yayın teknolojisi, yayın süreci ve bu alandaki iyi uygulamalara ilişkin fikir alış-verişinde bulunmaktadır. Bu platformun son dönemdeki yönelimi, yapay zeka gibi yeni teknolojilerin resmî gazete yayıncılığında uygulanabilmesi yönündedir. Resmî Gazete de mevcut imkanlar dâhilinde vizyonunu resmî gazetecilikteki küresel gelişmeleri dikkate alarak belirlemektedir. Örneğin yeni hükümet sistemine geçildikten sonra Resmî Gazete online yayımlanarak resmî gazeteciliğin dijitalleşmesi ve çevreci politikalar izlemesi konularındaki küresel teamüllere uyum sağlamıştır. Resmî Gazete’nin yayımlanmasında yapay zekanın kullanılabilmesi önemli bir hedef olduğu kadar aşılması kolay olmayan bir engeldir. Yine de Resmî Gazete misyonu gereği bu tür gelişmelere uyum sağlayacaktır.

Dinamik ilerleme sürecine bakıldığında gelecekte, resmî gazeteciliğin yapay zeka gibi teknolojilerin kullanımıyla salt idari alandan çıkıp daha geniş alanlara yayılacağı ortadadır. Bu çalışmanın ilk bölümünde bir başlık olarak ele aldığımız ve müteakip bölümlerde de yer yer değindiğimiz resmî gazetenin siyasi boyutu, tarihsel perspektif göz ardı edilmeksizin günümüzde teknolojik gelişmeler bağlamında yeniden ele alınmalı ve bu bakış açısıyla kapsamı ve işlevi yeniden değerlendirilmelidir. Gelişim alternatifleri düşünülürken tüm resmî gazetelerimizin arşivi kullanılarak Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerindeki gelişim süreçlerimiz analiz edilebilir ve bu verilerle kamu politika yapım süreçlerine önemli

katkılar sağlanabilir. Büyük verilerin giderek arttığı çağımızda veriye/kanıta dayalı politika yapımı (evidence-based policy making)¹⁵⁰ daha da yaygınlaşacaktır. Böylece bu yöntemi kullanan yönetimler karar alma süreçlerini rasyonelleştirerek kamu hizmetlerini daha etkin, etkili ve hakkaniyetli sunabileceklerdir.¹⁵¹

Resmî Gazete toplamda iki asırlık arşivi, kullanım ağı ve prestijiyle böyle bir dönüşümün merkezi olmaya uygun durumdadır. Bu hedef için klasik resmî gazetecilikten, gayr-ı resmî içeriği haiz resmî gazeteciliği bünyesinde toplayan bir yapıya dönüşüm de değerlendirilmelidir. Dijital dönüşüm sürecinden gerektiği gibi yararlanılmaması, idare tarihimizin dönüm noktalarında önemli yere sahip olmuş ve hâlâ prestiji çok yüksek olan resmî gazete kurumunu, sadece bürokratik bir onay mekanizmasına dönüşmeye mahkûm olma ve kamu kurumları arasındaki saygın konumunu kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya bırakacaktır.

¹⁵⁰ Veriye/Kanıta dayalı politika yapımının ülkemizde uygulanabilirliği bakımından Düzenleyici Etki Analizi örneği için bkz. Ahmet Alptekin Cilavdaroğlu, “Türkiye’de Parlamenter Sistemde Düzenleyici Etki Analizi Uygulamaları ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemindeki Geleceği”, C. 19, S.2, 2019, Akdeniz İİBF Dergisi, s. 273-298.

¹⁵¹ Kamu hizmetlerinde etkinlik, etkililik ve hakkaniyet kavramları için bkz. Yunus Emre İlkorkor, “Kamu Hizmetlerinde Etkinliği Sağlama”, S.158, 2013, İdarecinin Sesi Dergisi, s. 31-36.

1. Takvim-i Vekâyî'nin 25 Cemaziyelevvel 1247 (1 Kasım 1831) Tarihli 1 inci Sayısının İlk Sayfası

✽ امور داخلیه ✽

خصوص آنی شوکلو قندزلو مهابتو ایشانه اسلام بنده اقدم حضرت تریک
 بر ابرو و کت خیر مسمه جنده مقدمه قوسولان اقدم تریک بنده وادینه
 عزت همایونری تلقی ماده مخصوصه در که تریکا یونکه ایما اولمشدر
 شهیدان محاسن اطوار شوکلو اقدم حضرت تریک منصف اولدقاری رعیت
 پرورک ایشانه جدا ایدار و فی جنر اقیبا واسطه مسمه هر نهدر معلوم همایونری
 ایسده ایس ایشک کالمانیه یونکن کرک اهل اسلام کرک اهل دستر نایانست
 احوالسن وقلاخ سناتاریسه سنک استقامات و کیشیق کال سنکث و مهمت
 علیه لکن رای العین مشاهده به مقدمه خیر اولوق ایوزه متلی مسوق اولدان
 تو انصاف بنده پرورانه ای تقس نقیس همایونری مسمه کت کالسنی اختیار و بعضا
 قترایه شهر بلیمتوق اولدقاری ذالقی اعلان و اظهار خدمتده ذکر اولدان
 بختری معاینه به قصده وارده بیورب در معاندتر غدن یک ایکوز فرقی انی
 مسمه ذی ایضک لسنر مسمه سنکری ایکلی و ماسک کتک یکری ایکجیبسی
 کوق واقع اولان جمعه کولی نغازی اولان صکره مسمه اماده اولان دو کتای
 همایون ایله شرف سان نام فرقتیه واکا اقدم کویوزاریه عزت بیور دیر
 دو کتای همایون اوج قسبای ودرت فرقتین ودرت فورتن ویر و بیور ویک
 فورکده جمعا ایزایش قشعه مسایندر السنی کون کلبیورده انعامت و سلا
 جمعی معیت شاهانده اولان امام نالی حضرت شهر باری کازمدر سیدان
 مصطفی بوری اقدمیه بقیشده غازی سلیمان باشا بنمعه اولان صکره
 دو کتای ایله قلمه سلطانیه بیجه عزت و رعیتده صکره دو کتای همایون
 یوزلارده توفیق یله و بیور ایله ایشور فرقی سی مسمه محرم اطرامت الهی
 جمعه کولی به نغازی بعد اولان مینه کلبیون به عودت بیور لشد
 مامدر قوم بدنی کولی مدینه مزبورده دن علی الصخر سونک ودرینه
 وکتان و جسر اولکنده سرای تخصصی بیور لشد اهران قویا لشد وادینه
 اوج ساخت مسافنده اولان قسره قاسم تم چشنگه بر کیده بیوتوت
 بیور بلوشهر مزبور اول برقی چهار سنه کولی اولدیه بارم ساخت خنده
 واقع صولاتی جنتم سنک زین اولان اهی والا یله سلطان سلیم خان کالی
 حضرت تریک جامع جوارکده مالا مسعود اعظم حضرت تریک سلجوقی
 ارشد اقلک جدید وولسننق اولوب سرای تخصصی ایشان خوبانین
 لسنرغه بیور سنردر ذکر اولان جنده باشن اولدیه ماسلی و ایچله
 اعلا و سماج استقبال همایونیه اماده اولوب وکتبک حواج زری ایچله
 صیان ایله ورم و امرین بیور داهب و ماملاتلری چوچوترا ایله لسان
 اقدم تریک کیوب شاهر احمد قلم ودا ونا ایله صداری سنک ایشور
 و ایچله اهل کال سرور ایله یوزله در بیورب جلال همایون مشاهده مسمه
 کمال اولمشدر کلبیون زینت محروسه اولدیه بد کت سنو کتساب اقدم
 حضرت تریک معاینه بیور دقاری بلاد مکرده کتک نائب و احیان و جوهی
 بار مسمه ساحت کتک بیور نایوسکرا قیوم شاهانیه استقبال اولوب
 هر ری فرجاده ووقفته سلطنتی ایسایه مکره وهر بر خنده مسلی ورنایا
 قسرا وار ایسده مفسر اولوب بار یسده مسقطات کتیره و بیور بون
 مظهر نواز اسم بیور دقاری کون شغه وارایه بادشاهیده اولان بد کتک
 تول ابد کتلی قوتلوقک ما کونل مملوق بنه دکر اولدقاری مسمه اولدقاری
 افزون دیالغ اعطا اولمشدر بر کت اقدم دو پرده اولدی سهر اولان

محرک کافه اعالیسته وقت و سینه ناسه ویرد کتلی به ایله خیرمه ویرک
 ادا ایشاری اوزره اعطا بیور بونل سر ممالو جرمن شخصانک حاوی
 اولدقاری قضا کت اهل ورنایا سنه دخی اقتضا ابدن ممالو کتک اعطاسنه
 اراده بیور بلوب مظهر دعا اولمشدر کلبیورده اقدم مسجد و جنتم
 وکتبک وار ایسده الحرک وختلی زمانه بیور بلور بیور لشد سو بیور لشد
 تعمیرنه اراده اولوشوب مبارک مقاملری علی الخصوص سو یولارده اولان نغازی
 سلیمان باشا زینت اوتوب تر به مارلزینه و قترایه صدقه لور ویرادی
 کلبیون و جوهی بادشاه دارلر سنه یولارده بدخلریدن ریال مناصت زینتی
 یاز ایشتر ایسده ده خنده اهل رعیته بلکه زحمت اولور مسمه سنک
 تر کتیه اراده بیور بلوب بیور بیسده دخی قترانک راجن ته همایون لر تده
 ملزم اولدقاریه اشرف اولمشدر قلمه سلطانیه و کلبیور و قوم قلمه
 وسد ایچر قلمه زری و لغره بیورنی و اولوشوب ایله یونکن اقدم ارشاهانه زری
 اولان طیاره لور یوزجه اطفک قلمه سنک ایشک کالمانیه معاینه سو کلبیور
 قلمه سنه کالی در در قطار ایله دانه و اوتوز السنی وقیه بادونه ایشان کتیر
 ملو بونک اداخته اراده بیور بلوب طوبی بنیشی وقران هر نهدر کتیره
 ایشر ایسده محلی علی مهابتندن دشا و لته مامدر وینر ایدوه ایلا
 ماملو قدر سیم کتلی مفا و بادشاهی اولوب کتیره مسمه سنه تعیم بادشاهیه
 یته اشدقده مطوق در کده دخی زاید سکوب قمره دخی دین ایشون مقداری
 بری لور مار ایشندر چه قلاخ ضابطای امداری وشد مسمه اسکی
 خلعت ویشل عطیه ایله نمون اولوب ققاری دعا پاسی دخی نائل صدقات
 وقره اولندر وحمیه ادرنه ده اون کون اتانک بیور بلوب یومده اولدی
 جمعه بی سلطان سلیم خان کالی ویکلی جمعی اوج شرفعلی جامع شرفلده
 الی ایله عزیت یله امام نالی اقدمیه بالا قشاده ادا بیور دیر و امین مبارک
 ماملر زینت و قترایه ودر ویشانه عطیه خانیات و استکساف احوال ایچون
 ایک دفعه جرمن مصلحتی رحین باشا حضرت تریک سیج و طوبی کتلی لشد
 بر کتلی مجله کالی بنده لینه ودر دفعه طاغده ورنایا زاده مقداری کتلی لشد
 کارنده اولان بنده سنه عزیت بیور لدی ادرنه ده شوک ایشون کولی
 ادا بادشاهانه زینت اولان عسکر منصوره قشعه سنک لسنر یه قشعه کت
 جواسه اولدیه سنک عمل کتک ویدمق شرفلده حویل اولدیک اسلوق
 و متانکی انقلاب بیور سنردر موجود اولان عسکر دخی مابلور طوبی
 ظهورده لمرکان کجه رک هر یکک لاس احوالی و کتبلر نایانکات وقوده
 شاهانه مهمت و ضابطلری بر کتیه لته مظهر عزیت و امدان زری امدان
 اولیس مملوب همایونری اولدقاری معیت شاهانه ایله کالان برقی خامسه
 کتلی یکسی احد پاشایه اوز لده عتلا اراده بره عسکر زری مملوب دیر
 حسنه خاتنه احوالی دخی بذات اطلاعده دوام لظیف موجب وده دخی
 امور لده نسو یسین احد پاشا ایله معیت همایونده اولان حکیم پاشا دداری
 مکتب مکره مسمه و ایشر طیب خامسه عبدالحق اقدمیه تا کیده بره شفا سانه
 زانته اولوب ایدم و کتبلدینه دخی اراده بیور بلومریج ورنایا ورنایا یونکن
 اقدم جبران سیدان یقلاق یوز کتیر کتبلدینه یزه اراده بیور بلوب خلق
 عاقلرله کلوب کتبلدینه کتبلدینه مسمه قور بلوب وادوم لقری دعانده
 مسؤل اولدقاری شرف معیت همایونده کتبلدینه اولان بد کتک هر ری جمعه
 مزبورده دن ایشاری حرکت همایونده کتبلدینه اصحاب عتلا اولدقاری دعوات
 خدیبه پادشاهی بی مسمه و ایدم بیور بلومریج ایدمه لسنر یه علی اولدقاری کاره

2. Takvim-i Vekâyi'nin 25 Cemaziyelevvel 1247 (1 Kasım 1831) Tarihli
1 inci Sayısının Transkripsiyonunun İlk Sayfasından

TAKVİM-İ VAKAYİ'

DEFA

Sene 1247

1

Şuru' fi C

25

[01.11.1831]

UMUR-U DAHİLİYYE

[Padişahın Akdeniz boğazına ve Edirneye gitmesi]

Husus-ı âti şevketlü, kudretlü, mehabetlü Pâdişâh-ı İslam penah Efendimiz Hazretlerinin berayaperverlik niyet-i hayriyesiyle çend Mah mukaddem vuku bulan Akdeniz boğazına ve Edirne'ye azimet-i Humâyunlarını nâtik madde-i mahsusadır ki teberrüken bununla ibtida olunmuştur.

Şehriyar-i mehasin etvar şevketlü Efendimiz Hazretlerinin muttasıf oldukları raiyyetperverlik iktizasınca ahbar ve fenn-i coğrafya vasıtasıyla her ne kadar malumu Hümâyunları ise de لبس الخبر كالمعانيه lebsül haber ke'l-muayene yolundan gerek ehl-i İslam ve gerekse ehl-i zimmet reayasının ahvalini ve kıla-ı Hakaniyesinin istihkamat ve keyfiyatını kemal-i şefkat ve himmet-i Aliyyelerinden ra'yülayn müşahedeye mukaddeme-i hayr olmak üzere misli mesbuk olmayan tevazu3at-ı bende perverane ile nefis-i nefis-i Hümâyunlarına hareket külfetini ihtiyar ve mahza fukaraya şehriyar-ı müşfik olduklarını zaten dahi ilan ve ızhar zımında zikr olunan mahalleri muayeneye kasd ve irade buyurup Dersaâdetlerinden bin iki yüz kırk altı senesi Zilhicce-i şerifesinin yirmi ikinci ve mayısın kezalık yirmi ikincisi günü vaki olan Cuma günü namazı edadan sonra resmi amade olan Donanma-yı Hümâyun ile üç kapak ve dört firkateyn ve dört قورت kurt ve bir vapur ve iki kutr ki ceman on beş

3. Takvim-i Vekâ'i'nin Fransızca Versiyonu Le Moniteur Ottoman'ın 4 Ağustos 1832 Tarihli 37 nci Sayısının İlk Sayfası

LE MONITEUR OTTOMAN

F. ANNÉE. — SANİEH, 4 AOUT 1832. — 4 DE RÛBUË-ËVVEL 1238. — NO. 37

INTÉRIEUR.

PARTIE OFFICIELLE.

CONSTANTINOPLE, 3 août.

Un rapport du feld-marschal d'Autriche, Hassen-pacha, en date du 1er de l'été (9 juillet), fait connaître les faits suivants :

Quand le feld-marschal arriva avec le quartier-général à Miask, au delà d'Antioche, Melhem-pacha, gouverneur d'Alep, commandant un corps de troupes irrégulières levées dans les districts de son pachalik, avait établi son camp à Hons, Ibrahim, fils de Melhem-Ali, à la tête de sept régiments d'infanterie et cinq de cavalerie, marcha sur cette ville. La brigade de Bekir-pacha, forte de trois régiments d'infanterie et d'un régiment de cavalerie, vint à l'aide de même pour à Hons, fatiguée des marches d'une longue route.

Quoique très-inférieurs au nombre, Melhem-pacha et Bekir-pacha acceptèrent le combat. Les sept régiments irréguliers ont soutenu pendant une journée entière l'effort de l'ennemi ; mais toutes les troupes régulières ont été chassées à la bayonnette et débarrassées de leur position ; mais la brigade de Bekir-pacha, trop faible pour pouvoir s'étendre, et conséquemment obligée de se concentrer, n'a pu empêcher le terrain qu'elle venait de conquérir, avec une brillante valeur. La nuit seule a mis fin au combat.

Cette victoire ne devait pas s'exposer à avoir de nouveau toute l'armée ottomane sur les lieux, s'est repliée sur le camp principal, qui, à l'époque de ces nouvelles, se trouva à Antioche, et se disposait à marcher en avant avec ses autres réserves de subsistance. Le pays est hors d'état de fournir le moindre secours, et l'armée ne peut compter que sur ses propres approvisionnements.

Les pays situés au delà d'Alexis sont dévastés, pendant l'été, de féroces épidémies, dévastées surtout pour ceux qui ne sont point familiarisés avec ce climat malsain. Les maladies sont dues principalement à un vent pernicieux qui règne pendant les journées houleuses, et qui passe par des ravages terribles dans la population. Le défendeur Tahir-effendi, intendant-général de l'armée, et Rousli-Mehmet-effendi, capitaine de camp, ont été arrêtés par des lieutenants qui ont succédé tous les deux. Tout sur la route et l'armée à Antioche. La perte de ces deux personnages recommandables a été vivement sentie.

Le feld-marschal a nommé aux fonctions d'intendant général Elhate Elmet-effendi, l'un des ministres de l'Empire, qui précédemment avait été chargé du transport du gros impérial destiné pour la Mecque, et qui se trouve actuellement au quartier-général. Quant à la charge de capitaine de camp, elle vient d'être, par ordonnance impériale, rendue à Tcherkazi Melhem-effendi, qui, de sa qualité titulaire de la Mecque, avait été nommé intendant de Constantinople. Le 3 de safir (15 juillet) il a été nommé de l'investiture d'usage. Le traitement dévolu au rang de camp, qui tire des revenus de Constantinople, et le traitement particulier accordé primitivement à Rousli-effendi, lui ont été assignés.

COMPTABLES.

Tu B au 15 de safir (du 6 au 13 juillet) il a été versé dans les magasins du gouvernement, par les trésoriers coloniaux parvenus des échelles de Rodosto, Nicie, Preopa, Anchlous, Aladjakie et quelques autres :

68,938 babs de bails.
 4,500 dr d'usage.
 6,365 dr de mes.
 6,126 dr de miller.
 8,529 dr de farine.

Les impôts du gouvernement ont fourni pendant le même espace de temps, en divers districts situés à la cavalerie et à l'infanterie de ligne, aux arrières et aux logements de la capitale ; 45,320 kilus de laines, et 10,500 kilus d'orge.

(Fin de la partie officielle.)

Des lettres de commerce reçues de Rhodes en juin de ce mois annoncent que le Baïa de Melhem-Ali continuait à se tenir en résidence devant le port d'Alexandrie ; elle se composait, au moment

où elle a été vue par les capitaines ottomans qui ont fourni ses renseignements, de 5 vaisseaux, sept frégates, un certain nombre de bricks, canoettes et indolis, en tout cent cinquante voiles. Il paraît que l'intendance de Melhem-Ali n'est pas que à Rhodes ; d'éloigné des côtes de l'Égypte, il consent un détachement, et comme l'Égypte est en ce moment dépourvue de troupes, et que la population suit avec le plus d'incrédulité cette guerre d'innovation qui met le comble à ses misères et la réduit aux abois, le pacha achève comprend tout le danger qui lui fait courir un détachement, même de forces peu importantes, qui seraient accueillies avec enthousiasme par le peuple arabe. Il est donc à croire que les armées égyptiennes s'éloigneront peu de la côte où dans laquelle il se réfugieront pour le moment.

Melhem Salik-effendi, résident de la ville de Malva, dans l'Asiole, vint qu'un endolement extraordinaire vient d'avoir lieu dans cette ville. Le fessout d'un général nommé Talon, est accablée d'une espèce de minstre, qui avait deux cœurs au front, longues chacune de 8 pouces environ. Ses yeux étaient ronds et extrêmement saillants, ses bras droits, ses côtes et les genoux sans jointures. Arrivé après sa naissance, cet être difficile donna signe de vie par des mouvements convulsifs et capricieux sous les yeux de quelques visiteurs qui étaient venus donner leurs soins par l'accouchement.

EXTÉRIEUR.

Extraits des journaux de Paris jusqu'au 11 juillet.

FRANCE. — Chaque jour de nouveaux embarras viennent compliquer la position déjà si difficile du gouvernement. Les journaux ont classé ces individus condamnés par les conseils de guerre depuis la mise de Paris en état de siège, devant annoncer une tentative atroce avec assistance par tous les partis. Le 9 juin avait été le jour fixé par le corps expéditionnaire pour passer sur le pouvoir et décider la grave question de la compétence des tribunaux militaires. Le ministère comptait sur une majorité de plusieurs voix. L'arrêt a été rendu. La cour de cassation a déclaré l'incconstitutionnalité de l'état de siège en ce qui touche les tribunaux militaires jugent des individus n'appartenant pas à l'armée.

On se feroit difficilement une idée de l'effet que cette sentence a produit dans tous les partis. L'opposition s'a accrue comme un torrent, et devant avoir de force à l'acte d'accusation qu'elle se propose de diriger contre le cabinet à la prochaine session des chambres. On assure que le plus d'accusation est déjà tout prêt, et que c'est M. Odillon-Barrot qui s'est chargé de le rédiger et de le présenter à la chambre des députés. Les amis du ministère s'efforcent de fuir par cette manœuvre ; ils calculent que la mesure parlementaire lui est acquise, et peuvent cette démarche de l'opposition ne produira d'autre résultat que d'associer la chambre aux actes des ministres, en l'obligeant à leur délivrer un bill d'indemnité.

Quoiqu'il en soit, au moment où l'arrêt de la cour de cassation a été rendu, tout ce qui restait au système ministériel est à été profondément ébranlé. La première idée qui frappa tout le monde, ce fut que l'état de siège allait être levé et que le ministère se retirerait. En effet dès le lendemain le Moniteur contenait l'annonce de la levée de l'état de siège par Paris, mais qu'un changement ministériel, et éventuellement, lui de le décider, déterminant à continuer le ministère du cabinet dans sa composition actuelle jusqu'après la convocation des chambres. Avant l'approbation de l'arrêt, il avait eu des modifications accordées. M. Dupin avait été choisi comme président du conseil ; on attendait la décision de la cour pour rendre sa nomination officielle. Après l'arrêt, M. Dupin refusa de participer à la nouvelle combinaison du cabinet, à moins qu'il n'eût la liberté de reconstruire le personnel entier du ministère. M. Dupin est retourné dans le département de la Nièvre d'où il était arrivé en hâte sur l'invitation du roi ; mais il ne doit pas tarder à revenir. Le roi lui a fait promettre d'être au roi en avant quinze jours, ce il reconnut que M. Dupin est l'honneur du moment. Sa brillante éloquence

parlementaire lui a acquis une influence considérable au sein de la chambre des députés, mais qu'au delà de l'indépendance de sa carrière, jointe à une franchise imperturbable, à la fermeté dans les paroles de l'épigramme, à la confiance respect pour ses adversaires. Bien qu'il ne soit toujours décidé que M. Dupin parvint à la direction du cabinet jusqu'au moment sans crainte de l'opposition. Une autre raison exige son prochain retour à Paris, c'est qu'il est chargé de diriger le contrat de mariage de la princesse Louise avec le roi des Belges.

MM. le maréchal Soult et Montalivet ont, dit-on, déclaré à son qu'il ne pouvait être question pour eux de se retirer après l'arrêt de la cour de cassation, et qu'ils y consentaient pour rester jusqu'à la convocation des chambres, afin d'y présenter la défense de leur conduite. Ils verraient d'instinct que le roi n'aurait pu élire un coup de main sans immédiatement les déclarer afin de légitimer la défense de leur conduite. Il en est de même pour eux de se retirer après l'arrêt de la cour de cassation, et qu'ils y consentaient pour rester jusqu'à la convocation des chambres, afin d'y présenter la défense de leur conduite. Ils verraient d'instinct que le roi n'aurait pu élire un coup de main sans immédiatement les déclarer afin de légitimer la défense de leur conduite. Il en est de même pour eux de se retirer après l'arrêt de la cour de cassation, et qu'ils y consentaient pour rester jusqu'à la convocation des chambres, afin d'y présenter la défense de leur conduite.

L'opposition s'occupe de son côté à recueillir des forces pour soutenir la chambre d'accusation contre le ministère, et surtout contre MM. le maréchal Soult et Montalivet, les deux ministres plus compromettants. L'un a signé la suite en état de siège et l'autre a publié les instructions relatives aux conseils de guerre. Avant-hier tous les députés de ce parti se sont réunis au salon de la chambre, afin de constituer sur cette affaire. L'acte en état de siège par M. Odillon-Barrot, il faut la dévotion un assez grand nombre de députés qui l'auraient approuvé.

La dévotion espère sortir victorieux de cette lutte, sur son lieu de l'adhésion, lui rendant assez l'énergie qu'il n'a plus et qui nous permettrait le monde de l'opposition connaît sous le nom de contre-révolution n'a obtenu que six adhésions, et quoique ce nombre soit considérable vu son nombre, il ne l'est pas par rapport au nombre total des membres de la chambre qui est de six. On peut donc penser que malgré ce succès de la dévotion. On croit qu'il y a présentement à la chambre un projet de loi pour demander qu'on sorte en son pouvoir des moyens plus efficaces de répression, afin d'être à même de contenir les perturbateurs sans être obligé de transporter le système.

Tous ceux qui s'étaient ralliés au système de M. Casimir Périer déclarent la nomination d'un président du conseil, afin que l'administration puisse un caractère plus ferme, moins hésitant que celui qu'elle a jusqu'ici. Le cabinet actuel n'est considéré que de spéculation, et l'on croit qu'il ne peuvent embrasser un système assez politique générale tout en s'occupant des détails de l'administration. MM. d'Argout et de Rivoy sont les hommes tout à fait suspects et qui ne sont point gués du cercle de leurs attributions. Quant à M. Schœlcher, depuis sa démission subite, il ne s'est jamais complètement rétabli et s'accroît par des affaires de son département. Les députés qui avaient au moment des affaires étrangères soutenu, la plupart du moins, en ce qui concerne les examens lui-même et y répond.

Ces jours derniers, une nouvelle qui à beaucoup surpris, vit l'état actuel du gouvernement et les suites de guerre qui allaient de toutes parts, c'est que le maréchal Soult s'est rendu au camp de Mont-d'Aix. L'amaral de Rivoy a été chargé de la capitale en son absence.

La capitale est tranquille, mais un certain des troubles pour l'administration des 27, 28 et 29 juillet. Le gouvernement a lancé l'ordre qu'on n'ait cette année le journal de soldatesse sans lettres de ces journaux. On a répandu les perspectives de précaution pour la sécurité des ministres, en arrivant chaque jour des personnes appartenant à la république.

4. Ceride-i Resmîye'yi (Resmî Gazete'yi) Kuran 7/10/1920 Tarihli ve 263 Sayılı İcra Vekilleri Heyeti Kararnamesi

95

No: 107.— Büyük Millet Meclisince neşrolunan kavanin ve nizamât ile ittihaz olunan mukarreratın

«Ceridei Resmîye ile neşiri» hakkında kararname

7 Teşrinievvel 1336 — No: 263

Büyük Millet Meclisince neşrolunan kavanin ve nizamât ile ittihaz olunan mukarreratın ve memurinin azil ve nasbı ve tecziye ve taltifi gibi muamelâtı müteferriatlarına bilûmum efradi milletin kesbi vukuf eylemesi için matbuat ve istihbarat müdiriyeti umumîyesince “ bir ceridei resmîye,, neşri Heyeti vekilenin 7 Teşrinievvel 1336 tarihindeki içtimanda takarrür etmiştir.

B. M. M. Reisi	Şer'îye V.	Müdafaai Milliyè V.	Adliye V. N.
M. Kemal	Fehmi	Fevzi	Ahmet Muhtar
Dahiliye V. N.	Hariciye V. V.	Maliye V.	Maarif V.
Dr. Adnan	Ahmet Muhtar	Ferit	Dr. Rıza Nur Bf. [*]
Nafia V.	İktisat V. V.	Sıhhiye V.	
İsmail Fazıl Pş. Hz. [*]	Mahmut Celâl	Dr. Adnan	
Erkânıharbiyeiumumiye Reisi			
İsmet			

[*] Bulunmadı.

5. Ceride-i Resmîye'nin (Resmî Gazete'nin) 7/2/1921 Tarihli I inci Sayısının İlk Sayfası

آبونه شرائطی

پوز نسخہسی ۲۵۰ غروش
الی ۱۲۵
پہر نسخہسی ۱۰۰ پاردرہ

جریدہ رسمیہ

پازار ابرتسی
۲ جہازقی اولول ۱۳۳۹
۷ شباط ۳۲۷
تاریخ تاسیسی
۱۳۳۶ لآ تعریف اول

تورکیہ بیوک ملت مجلسی حکومتک رسمی غزتمسی اولوب شدیلک حفته دہ بردفہ نشر اولتور . سنہ : ۱

نومروسی : ۱

صالح، الوجره، قائمقاملنہ سوئهری قائمقای احسان، سوئهری قائمقاملنہ سوریه مکتوبچیسو پوسف مشیار رشادیه قائمقای متیرائف بیک عربلیه رشادیه قائمقاملنہ پرواری قائمقای عبدالهادی بک وانڈیلر تعین ایملکلرڈر.

قانون

[تورکیا بیوک ملت مجلسک ابتدای تشکیلدن اعتباراً موقع مریضه وضع ایئدیکی قانون:]

تکلیاتی اساسیه قانون

مواد اساسیه

ماده ۱ - حاکمیت بلا قیدوشرط ملکتدر. اداره اصولی خلقک مقرراتی بالذات وبالفعل اداره ایشی اساسته مستنددر.

ماده ۲ - اجرا قدرتی وتفریح صلاحیتی ملتک پیکانه وسبقی مجلی اولان بیوک ملت مجلسنہ تجلی وترکز ایدر.

ماده ۳ - تورکیا دوائی بیوکملت مجلسی طرفندن اداره اولتور. وحکومتی «تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتی» عنواتی طاشیر.

ماده ۴ - بیوک ملت مجلسی ولایتلر خلقنہ منتخب اعضادن مرکبدر.

ماده ۵ - بیوکملت مجلسکدائقی ایکی سنہ دورکراجرا اولتور. انتخاب اولدان اعضاکل اعضاتی مدتی ایکی سنهدن عبارت اولوب فقط تکرار انتخاب اولتیق جائزدر. سابق هیئت لاحق هیئتک اجتناعتنه قدر وظیفهیه دوام ایدر. ایکی انتخاب اجراسته امکان کورولدیکی تقدیرده اجتناع دورهستک یالکز برسته تمدیدی جائزدر بیوکملت مجلسی اعضاسنک هریری کندیتی انتخاب ایدن ولایتک آبرجه وکیلی اولیوب عموم ملتک وکیلیدر.

ماده ۶ - بیوک ملت مجلسک هیئت عمومیسی تعریفن لایق ابتداسنہ دعوتسز اجتناع ایدر.

هیئت مریضه تک عربتی

لوندومه ۲۱ شباط اتقادی مقرر قوتقرانسه تورکیا بیوک ملت مجلسی حکومتی تقیل اینک اوزره خارجیه وکیل بکر ساهی بک اندینیک ریاستلری آلتنده اعزای تقرر ایدن هیئت مریضه پازار کونی آقشای نصیف الیلده خصوصی برترده آفرهدن حرکت ایلمشدر.

توجیبات ملکیه

آقنه والیکنه لرغایل متصرفی حلیمی لرغایل متصرفته قیر- نهری متصرفی اکرم، قیرنهری متصرفته اسکی شهر متصرفی سعید اسکی شهر متصرفته فرق کایسا متصرف سابق حلیمی، حکامری متصرفته موصل بیوت اسبق ابراهیم فوزی، بازید متصرفی طاهر بیک عربلیه بازید متصرفته اولی متصرفی صبری، ایکسی صنف ملکیه مفتلکنه داخلیه وکالی مأمورین مجزی سبری، قره کوسه قائمقاملنہ کرده قائمقاملندن آقیدده جلال- الدین، قوبل قائمقاملنہ الشکره قائمقام وکیل حسن شیام پور قائمقاملنہ چهارشینیه قائمقام اسبق رفعت، آکین قائمقاملنہ سپاو قائمقام اسبق عبدالله نوری، آقچیلایع قائمقاملنہ ماردین حریرات مدیر سابق غلنس، بیری قائمقاملنہ رأس المین قائمقای سالم، کدوس قائمقاملنہ مهاجرتی مفتلارندن سالم اوزدمیر، لادیق قائمقاملنہ کورده قائمقام اسبقی نیازی، کوش حاجی کوی قائمقاملنہ لادیق قائمقای راسم ایلیسو قائمقاملنہ کوش حاجی کوی قائمقای برهان الدین، مدتی قائمقای نایب بیک عربلیه مدتی قائمقاملنہ

6. Ceride-i Resmîye'nin (Resmî Gazete'nin) 7/2/1921 Tarihli 1 inci Sayısının Transkripsiyonunun İlk Sayfasından

Pazartesi

28 Cemazıyelevvel 1339
7 Şubat 1337

Tarih-i Tesisi
7 Teşrinievvel 1336

CERİDE-İ RESMİYE

Abone Şeraiti

Yüz nüshası 250 kuruş
Elli nüshası 125 kuruş
Beher nüshası 100 paradır

Numarası: 1 Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin Resmî Gazetesi olup şimdilik haftada bir defa neyrolunur. Sene: 1

Heyet-i Murahhasanın Azimeti

Londra'da 21 Şubat inikadı mukarrer konferansta Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetini temsil etmek üzere Hariciye Vekili Bekir Sami Beyefendi'nin riyasetleri altında izamı takarrür eden Heyet-i Murahhasa Pazar günü akşamı nisfî'leyle hususi bir törenle Ankara'dan hareket eylemiştir.

Tevcihat-ı Mülkiye

Adana Valiliğine İçel Mutasarrıfı Hilmi, İçel Mutasarrıflığına Kırşehir Mutasarrıfı Ekrem, Kırşehir Mutasarrıflığına Eskişehir Mutasarrıfı Said, Eskişehir Mutasarrıflığına Kırkkilise Mutasarrıf-ı sabıkı Hilmi, Hakkâri Mutasarrıflığına Musul Mebus-ı esbakı İbrahim Fevzi, Bayezid Mutasarrıfı Tahir Bey'in azliyle Bayezid Mutasarrıflığına Oltu Mutasarrıfı Sabri, İkinci Sınıf Mülkiye Müfettişliğine Dâhiliye Vekâleti Memurin Mümeyyizi Sabri, Karaköse Kaymakamlığına Gerede Kaymakamlığından açıkta Celaledin, Kulp Kaymakamlığına Eleşkirt Kaymakam Vekili Hasan Ziya, Bor Kaymakamlığına Çarşamba Kaymakam-ı esbakı Rıfat, Eğin Kaymakamlığına Simav Kaymakam-ı esbakı Abdullah Nuri, Akçadağ Kaymakamlığına Mardin Tahrirat Müdür-i sabıkı Muhlis, Beşiri Kaymakamlığına Resulayn Kaymakamı Salim, Gedus Kaymakamlığına muhacirin müfettişlerinden Salim Özdemir, Lâdik Kaymakamlığına Görele Kaymakam-ı esbakı Niyazi, Gümüşhacıköy Kaymakamlığına Lâdik Kaymakamı Rasim, Iısu Kaymakamlığına Gümüşhacıköy Kaymakamı Burhaneddin, Mudurnu Kaymakamı Naci Bey'in azliyle Mudurnu Kaymakamlığına Salih, Alucra

7. Resmî Gazetemizin Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete Adıyla Yayımlanmaya Başladığı 17/12/1927 Tarihli 763 üncü Sayısının İlk Sayfası

تورکجه جمهوریت		Resmî Gazete	
<p>بازار آهون شالطی آهون ۱۰۰۰۰ غروش ولایتلر آهون: ۹۰۰۰ غروش</p>	<p>اداری و قهری معاملات آهون باش وکالت جلیله مدونات مدیریت مراجعت اولونور</p>	<p>سایسی ۱۰۰ پاره در تاسیس تاریخی: ۷ تشرین اول ۱۳۳۶ ۱۷ - کانوز اول - ۱۹۲۷ جمعه ایردی</p>	
<p>قانونلر</p>		<p>مال برکاتی و عموم ژاندارمه قومانده لئافی ۱۹۲۷- سنه مال برسی بورجدر لینه تخصیصات منضمه عمومه سی مقنده قانونه قانون نومروسى: ۱۱۷۹ برنجی ماده - ۱۹۲۷ سنه مال برسی مالیه وکالتی و عموم ژاندارمه قومانده لئافی بودجه لرنسک مربوط جدولده</p>	
<p>محور فصول و موادینه جمعاً ۱۵۰۰۰۰۰ لیرا تخصیصات منضمه اوله رق علاوه اولونمشدر . ایکینجی ماده - بوقانون نئسری تاریخندن معتبردر. اوچنجی ماده - بو قانونک احکامی اجراییه مالیه وکیللی ماموردر . ۸ - کانوز اول - ۱۹۲۷</p>		<p>فصل ماده نوع تخصیصات لیرا</p>	
<p>مالیه وکالتی</p>		<p>۱۵۰ مصارف مستوره ۲ داخلیه ۴ امنیت عمومی استخبارات مصرفی ۱۵۱ مصارف غیر ملحوظه</p>	
<p>عموم ژاندارمه قومانده لئافی</p>		<p>۳۵۳ ولایات معاشاتی ۱ ضابطان و منسوبین عسکریه ۲ افراد</p>	
<p>۵۲ ۰۰۰ ۹۰ ۰۰۰ ۱۴۲ ۰۰۰ ۸۰ ۰۰۰ یکون</p>		<p>۱۴ ۲۸۰ ۶۱ ۶۳۶ ۷۵ ۹۱۶ یکون</p>	

T.C. RESMÎ GAZETE

İdari ve tahriri muameleat için
Başvekkâlet Müdevvenat
Müdürlüğüne müracaat olunur

1 Kânunievvel 1928
Cumartesi

Sayı : 1054

B. M. M Kararı

Ecnebi devletler Sefarethane ve Konsoloshanelerinin vergi ve rusumu belediye ile ferağ harcından muafiyetlerine mütedair olan 1 Mart 1332 tarihli Kanun tefsirine imkân olmadığı hakkında

Karar N° : 445

Ecnebi devletler tarafından Sefarethane ve Kosoloshane inşa edilmek üzere meccanen tefevvuz olunan veya bu maksatla teferruğ ve iştiri edilen arsalarla muhterik ve münhedim Sefarethane ve Konsoloshane arsalarının vergi ile mükellefiyet veya ademi mükellefiyetleri hususunun tasrihi için 1 Mart 1332 tarihli

kanunun tefsiri Başvekkâletten talep edilmiş ise de :

1 Mart 1332 tarihli kanunla bahş olunan ferağ harci, vergi ve hergüna rusumu belediyeden muafiyet, muamelei mütেকabile şartile, düveli ecnebiyenin Sefaret ve konsoloshane binalarına ait olup 1341 senesi müvazenei umumiye kanununun 33 üçüncü maddesi ise düveli ecnebiyeye, müamelei mütেকabile şartile, Ankarada sefarethane ve konsoloshane inşa edilmek üzere meccanen verilecek arsalar için bila harç tapu senedi ita kılınacağını ifade etmekte olduğundan, bu sarahatlerden salıfüzzikir arsaların vergi ve

9. Resmî Gazete'nin İnternet Sitesinin 27 Haziran 2000 – 1 Haziran 2006 Tarihleri Arasındaki Görünümü

RESMÎ GAZETE

- Bugün
- Fihrist
- Son Mükerrer
- Arşiv
- Mükerrer Resmî Gazeteler
- Bununla İlgili
- Bazılar Arşiv
- Mükerrer İlanlar
- Duyurular
- Ana Sayfa

Resmî Gazete Projesi
Bilgi İşlem Başkanlığı
ve Mevzuatı Geliştirme
ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından
Geliştirilmiştir.

**T.C.
Resmî Gazete**

Başbakanlık
Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır.

Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Resmî Gazete, eş zamanlı olarak internet ortamına aktarılmakta olup, Bilgi İşlem Başkanlığı'nın teknik desteği ile Resmî Gazete Bilgi Sistemi olarak yayınlanmaktadır.

E-mail: resmigazete@basbakanlik.gov.tr

Bu sayfa 07/12/2000 ile 1/8/2003 tarihi arasında 8040073 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

10. Resmî Gazete'nin İnternet Sitesinin 2 Haziran 2006 – 19 Şubat 2019 Tarihleri Arasındaki Görünümü

T.C. Resmî Gazete
Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır

KURULUŞ: 7 EKİM 1920

22 Ağustos 2006 Salı

T.C. Resmî Gazete

Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne Yayınlanır

YÜRÜTMELERİN İDARE BÖLÜMÜ

MÜHÜRLEME VE İDARE BÖLÜMÜ

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Resmî Gazete, eş zamanlı olarak internet ortamına aktarılmakta olup, Başbakanlık Bilgi İşlem Başkanlığı'nın teknik desteği ile Resmî Gazete Bilgi Sistemi olarak yayınlanmaktadır.

Yargı İlanları | Artırma, Eksiltme ve İhale İlanları | Çeşitli İlanlar | Kurlar ve Senet Değerleri | Resmî Gazete ile İlgili Bilgiler

Görüş Bildir

Şu anda 981 kullanıcı aktif.

Türkiye

II. Resmî Gazete'nin İnternet Sitesinin 20 Şubat 2019 Tarihinden Günümüze Görünümü

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
RESMÎ GAZETE

10 Şubat 2024 tarihli ve 32425 Sayılı Resmî Gazete

PDF Görüntüle

10 Şubat 2024 tarihli ve 32425 Sayılı Resmî Gazete

Resmî Gazete'nin 01.02.1982 tarihinden itibaren yayımlanan bir sayısına eşitlenmiştir.

Arama Sınıfı Kategoriler Zaman Aralığı Son Mükerrer Gözetim Mükerrer 0 0 Oniki Sayı Oniki Sayı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Kocaeli Üniversitesi Kütüphaneleri Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

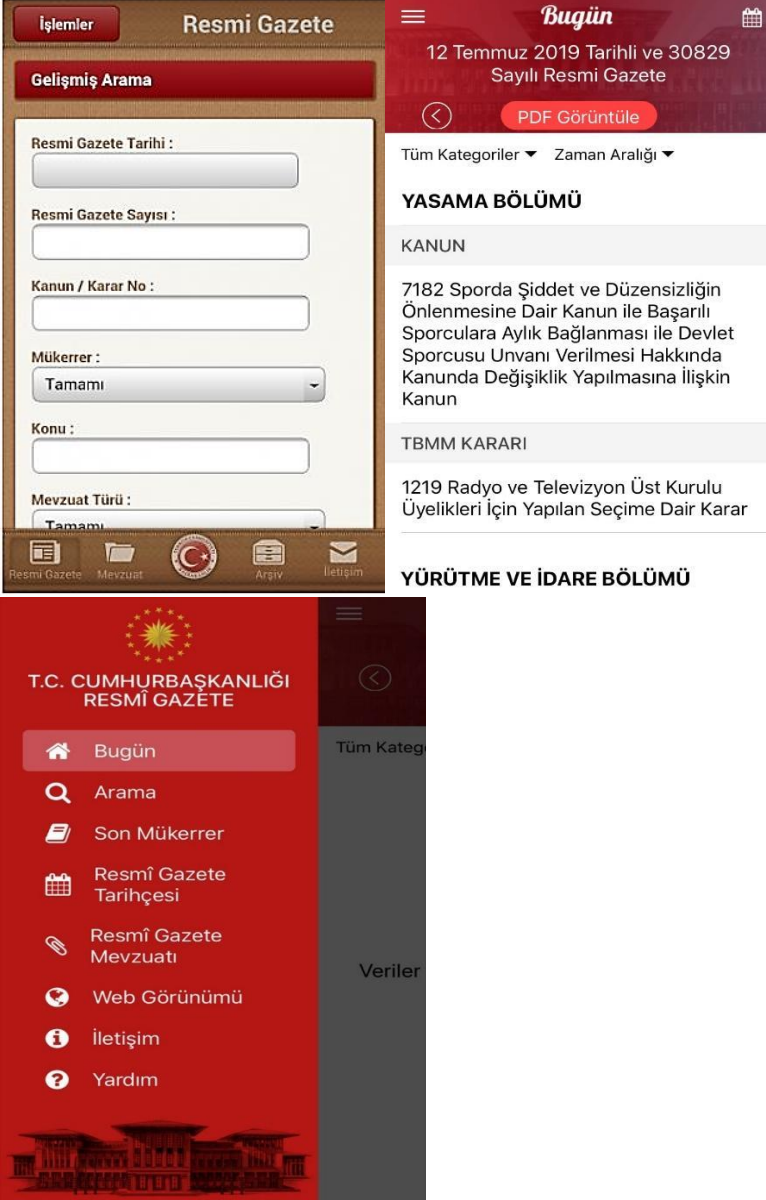
- Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 Tarihli ve B. 2020/76, K. 2023/172 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 27/9/2023 Tarihli ve 2019/30833 Başvuru Numaralı Kararı

İLAN BÖLÜMÜ

- a- Yargı İlanı
- b- Arzname, Ekallıme ve İhale İlanları
- c- Çeşitli İlanlar
- T.C. Merkez Bankası'na Belirli Tutarlı Döviz Kurları ve Devlet İç Borçlanma Senetlerinin Günlük Değerleri

10/1/2024 tarihli ve 32425 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de Kurul Kararıyla yayımlanmıştır.

12. Resmî Gazete'nin Test Mahiyetindeki İlk Telefon Uygulaması (2014) ve İlk Mobil Uygulaması (2019)

13. Avrupa Resmî Gazeteler Forumu'nun (European Forum of Official Gazettes) 2024 Yılı Toplantı Gündemi

1. Using Generative Artificial Intelligence (Üretken Yapay Zekayı kullanmak)

2. Consolidating the norm, making it intelligible and appropriable by as many people as possible (Mevzuatı kodifiye etmek -tek bir metin içinde güncellemek- mümkün olduğunca çok insan tarafından anlaşılabilir ve kullanıma uygun hale getirmek)

3. Improving accessibility and inclusion (Erişilebilirliği ve kapsayıcılığı iyileştirmek)

4. Helping to protect the environment (Çevrenin korunmasına yardımcı olmak)

KAYNAKÇA

Açıkgöz Ü O, Yönetmeliklerin Düzenleme Alanı ve 3011 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun Uygulaması, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Başbakanlık, Ankara, 2012.

Bardakçı M, “Samsun Yolculuğu, Vahideddin’in Resmî Gazete’deki Bu Emrinden Sonra Yapıldı”, 19.05.2015,(<https://www.haberturk.com/gundem/haber/1080107-samsun-yolculugu-vahideddinin-resm-gazetedeki-bu-emrinden-sonra-yapildi>), (s.e.t. 05.02.2024).

Bardakçı M, “Meclis’in Bundan 100 Sene Önce Kabul Ettiği Ama Saklı Kalan 205 Adet Kanun, Cumhurbaşkanlığı Tarafından Kitap Olarak Yayınladı”, 03.04.2021 (<https://www.haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci/3027602-meclisin-bundan-100-sene-once-kabul-ettiği-ama-sakli-kalan-205-adet-kanun-cumhurbaskanligi-tarafinda>), (s.e.t. 05.02.2024).

Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Türk Mevzuatının Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili İlkeler ve Öneriler Türk Mevzuatının Yönetimi ve Yeniden Düzenlenmesi Projesi Yönetim Kurulu Raporu, Ankara, 1983.

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, T.C. Resmî Gazete Arşivini İnternet Üzerinden Yayına Açma Projesi Raporu, Yayımlanmamış Rapor, Ankara, 2005.

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, 2006 Yılı Faaliyet Raporu, Yayımlanmamış Rapor, Ankara, 2007.

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, 2010 Yılı Faaliyet Raporu, Yayımlanmamış Rapor, Ankara 2011.

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Resmî Gazete’nin Genel Esasları, Yayımlanmamış Rapor, Ankara, 2012.

Benzer E, “Takvim-i Vekayi’nin 1831-1834 Yılları Arası Transkripsiyonu”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Kilis, 2013.

Cilavdaroğlu A A, “Türkiye’de Parlamenter Sistemde Düzenleyici Etki Analizi Uygulamaları ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemindeki Geleceği”, C. 19, S.2, 2019, Akdeniz İİBF Dergisi, ss. 273-298.

Devellioğlu F, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle), 11. baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1993.

Dik E, “Türkiye’de Resmî Gazete’nin Serüveni”, C. 4, S.11, 2009, Memleket Siyaset Yönetim, ss. 163-178.

Duran L, “Resmî Gazetenin Yayınları Üzerine”, C. 3, S. 1, 1970, Amme İdaresi Dergisi, ss. 5-15.

Duru A A, “Yerel Yönetimlerce Çıkarılan Yönetmeliklerin Yayın ve Kalite Sorunu”, 5.Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi: Krizler, Belirsizlikler ve Arayışlar Özel Sayısı, 2021, Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, ss. 147-178.

Encyclopedia Britannica, “gazette”, (<https://www.britannica.com/topic/gazette>), (s.e.t. 05.02.2024).

Erdoğan M, Anayasal Demokrasi, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2005.

European Forum of Official Gazettes (Avrupa Resmî Gazeteler Forumu), “France” (Fransa) (<https://op.europa.eu/en/web/forum/france-oj>), (s.e.t. 05.02.2024).

Giffard A C, “Ancient Rome's Daily Gazette”, C. 2, S. 4, 1975, Journalism History, ss. 106-132.

Gebece E, “Tarih araştırmalarına bir kaynak olarak Takvim-i Vekayi (1831-1840)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Eskişehir, 2014.

Gözler K, “Türkiye’de Bir Bilinmeyen: Isdar”, Prof. Dr. Erdal Onar’a Armağan, C. II, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 2013, ss. 897-950.

Gözübüyük A Ő, Açıklamalı Türk Anayasaları 1876,1921,1924,1961, 1982 Yapılışları, Özellikleri ve Yapılan Değişiklikler, 8. baskı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, 2014.

Güneş İ, Türk Parlamento Tarihi Meşrutiyete Geçiş Süreci: I. ve II. Meşrutiyet, C. I, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara, 1996.

Hirş E, Pratik Hukukta Metod, Çev. Volf Çernis, 3. baskı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978.

İba Ő, Osmanlıdan Günümüze... Meclis İÇ Tüzük Metinleri, TBMM Basımevi Müdürlüğü, Ankara, 2007.

İlkorkor Y E, “Kamu Hizmetlerinde Etkinliği Sağlama”, S.158, 2013, İdarecinin Sesi Dergisi, ss. 31-36.

İletişim Başkanlığı, “Cumhurbaşkanı Erdoğan, Resmî Gazete’nin kuruluşunun 100. yılını kutladı”, 07.10.2020, (<https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/cumhurbaskani-erdogan-resmi-gazetenin-kurulusunun-100-yilini-kutladi>), (s.e.t. 05.02.2024).

Karayalçın Y, “Resmi Gazete’nin Yeni Şekli Hakkında Notlar”, S. 1, 1978, Ankara Barosu Dergisi ss. 38-41.

Keskenler M F/ Keskenler E F, “İlk Resmi Türk Gazetesi: Takvim-i Vekayi”, C. 3, S.1, 2015, Takvim-i Vekayi, ss. 1-13.

Keskin N E (ed.), Açıklamalı Yönetim Zamandizimi 1919-1938, C. I, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2012.

Koloğlu O, Takvim-i Vekayi Türk Basımında 150 Yıl 1831 - 1981, Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları, Ankara, 1982.

Koloğlu O, Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi, Pozitif Yayınları, İstanbul, 2006.

Koloğlu O, İlk Gazete İlk Polemik, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2014.

Köküsarı İ, Anayasa Hukukunda Hukuki Güvenlik İlkesi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.

Levy R, “The Daily Press in France”, C. 13, S. 4, 1929, The Modern Language Journal, ss. 294-303.

Ortaylı İ, “Tanzimat Devri Basını Üzerine Notlar”, Cahit Talas’a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, Ankara, 1990, ss. 397-404.

Öner S, “Türk Basınının İlk Resmi Gazetesi Takvim-i Vekayi’de Padişah Portresine İlişkin Haberler”, S.29, 2011, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, ss. 149-168.

Riley J, “Celebrating 350 Years of History”, 06.11.2015, (<https://blog.nationalarchives.gov.uk/celebrating-350-years-history/>), (s.e.t. 05.02.2024).

Seyitdanlıoğlu M, “Takvim-i Vekayi 1908 - 1918”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Yakınçağ Tarihi Ana Bilim Dalı, 1985.

Silay Y E/ İlkörk Y E/ Güneri E vd., İstiklâl Harbi Döneminde Resmî Gazete’de Yayımlanamayan 205 Kanun, Cumhurbaşkanlığı Yayınları, Ankara, 2020.

Söyler Y, “Karşılaştırmalı Hukukta Resmî Gazeteler ve Hukuki Güvenlik İlkesi”, C. 6, S. 2, 2016, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 107-134.

Söyler Y/ Atabey M, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kanun ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Külliyyatı Özeti (09.07.2018 - 03.03.2023), Adalet Yayınevi, Ankara, 2023.

Tan T, “Resmî Gazetede Yayımlanacak Yönetmelikler ve Resmî Gazete Yayınları Üzerine”, C. 18, S.1, 1985, Amme İdaresi Dergisi, ss. 64-70.

Topuz H, 100 Soruda Türk Basın Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1973.

Türesay Ö, “Nizam’dan Tanzimata, Reayadan Tebaaya Gidilirken: 1830’ların Başında Takvîm-i Vekayi’nin Siyasî Dili ve Söylemi”, S.20, 2022, Tarih ve Toplum-Yeni Yaklaşımlar, ss. 98-142.

Türesay Ö, “Osmanlı Devleti’nin Fransızca Resmî Gazetesi: Le Moniteur Ottoman (1831-1836)”, S. 53, 2022, Kebikeç: İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi, ss. 157-214.

Yazıcı N, Takvim-i Vekayi “Belgeler”, Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1983.

Yazıcı N, “Vakayi-i Mısriye Üzerine Birkaç Söz”, C. 2, S. 2, 1991, OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, ss. 267-278.

Yazıcı N, “Takvîm-i Vekâyi”, TDV İslam Ansiklopedisi, ([429](https://islamansiklopedisi.org.tr/takvim-i-vekayi#:~:text=Takv%C3%AEm%2Di%20Vek%C4%81yi%2C%20Osmanl%C4%B1,koronmu%C5%9F%20olmas%C4%B1n%C4%B1n%20%C3%B6nemli%20rol%C3%BC%20vard%C4%B1r), (s.e.t. 05.02.2024).</p></div><div data-bbox=)